

Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı

**EĞİTİM FAKÜLTELERİ MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALLARI
ÖĞRENCİLERİNİN ÇALIŞTIKLARI ESERLERİ TANIMA VE
SESLENDİRME DÜZEYLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

Hazırlayan
Derya Neslihan ÖZKELEŞ

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Yakup Alper VARİŞ

Yüksek Lisans Tezi

Samsun, 2014

Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı

**EĞİTİM FAKÜLTELERİ MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALLARI
ÖĞRENCİLERİNİN ÇALIŞTIKLARI ESERLERİ TANIMA VE
SESLENDİRME DÜZEYLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

Hazırlayan
Derya Neslihan ÖZKELEŞ

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Yakup Alper VARİŞ

Yüksek Lisans Tezi

Samsun, 2014

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım Yüksek Lisans tezinin proje aşamasından sonuçlanmasına kadar olan süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet ettiğimi, tez içerisindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu taahhüt ederim.

16.07.2014

Derya Neslihan ÖZKELEŞ

KABUL VE ONAY

Derya Neslihan ÖZKELEŞ tarafından hazırlanan “Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalları Öğrencilerinin Çalıştıkları Eserleri Tanıma ve Seslendirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri” başlıklı bu çalışma, 16.07.2014 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliğiyle başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Doç.Dr.Yakup Alper VARIŞ

Üye: Yrd.Doç.Dr.Erdem ÇAĞLAR

Üye: Yrd.Doç.Dr.Yaşar BARUT

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

__/__/__

TEŞEKKÜR

Tezimin her aşamasında bilgisini, tecrübesini, sabrını esirgemeyen değerli tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Yakup Alper VARIŞ'a,

Tez konumu seçmemde büyük desteği olan ve tezimin başından sonuna kadar kendi tezini yazıyormuşçasına yardımcı olan, öğretmenliğini, insanlığını, felsefesini, duruşunu örnek aldığım çok değerli eşim Sayın Öğr. Gör. Sercan ÖZKELEŞ'e,

Tezimin en tıkanmış anlarında fikirlerini benimle paylaşan çok değerli Sayın Yrd. Doç. Dr. Salih AYDOĞAN'a, Sayın Yrd. Doç. Dr. Gökhan ÖZTÜRK'e, Sayın Yrd. Doç. Dr. Şehnaz ERTEM'e, Sayın Öğr. Gör. Dr. Oya AKYILDIZ'a,

Tezimin veri analizlerinin yapılmasında destek veren Sayın Yrd. Doç. Dr. Filiz ZAYIMOĞLU ÖZTÜRK'e, Sayın Arş. Gör. Davut CANLI'ya,

Tezimin özet çevirisinde yardımlarını esirgemeyen Sayın Yrd. Doç. Dr. Fatih BAYRAM'a, Doç. Dr. Erhan SET'e,

Anket formunda yer alan sorulara büyük bir sabır ve içtenlikle cevap veren çok değerli öğrencilere,

Samsun'da kaldığım süre boyunca samimi ve karşılıksız sevgileriyle bana evlerini açan, haklarını hiçbir zaman ödeyemeyeceğim sevgili arkadaşım Sayın Alpercan ÖNCÜL'e, annesi Sayın Zülfiye ÖNCÜL'e ve babası Sayın Yüksel ÖNCÜL'e,

Çok değerli varlıklarıyla, var olmamı sağlayan, beni ben yapan anneme ve babama teşekkürü borç bilirim.

ÖZET

Öğrencinin Adı soyadı	Derya Neslihan ÖZKELEŞ
Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi
Danışmanın Adı	Doç. Dr. Yakup Alper VARİŞ
Tezin Adı	Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalları Öğrencilerinin Çalıştıkları Eserleri Tanıma ve Seslendirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri

[ÖZKELEŞ Neslihan Derya]. [Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalları Öğrencilerinin Çalıştıkları Eserleri Tanıma ve Seslendirme Düzeylerine İlişkin Görüşleri], [Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi], Samsun, [2014].

Bu araştırmanın amacı, müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerine ilişkin görüşlerini saptamak ve öğrencilerin çalgı eğitimi ile müzikal performans alanlarında çalıştıkları eserlerin doğru ve etkili seslendirmelerine ilişkin öğrenme-öğretme süreçlerine katkıda bulunmaktır.

Araştırmanın evrenini Türkiye'deki üniversitelerin eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi bölümlerine bağlı müzik eğitimi anabilim dalları, örneklemi ise Türkiye'nin her bir coğrafi bölgesinden ulaşılabilirliğine göre seçilen 7 üniversitenin müzik eğitimi anabilim dalında 2013-2014 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören toplam 143 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen “ Mzık Eğitimi Anabilim Dalı Lisans ğrencilerinin çalıştıkları Eserleri Tanıma ve Seslendirme Düzeylerine İlişkin Görüş Anketi” kullanılmıştır. Dört bölümden oluşan anketin birinci bölümünde öğrencilerin seslendirdikleri eserlerin parmak numaralarına ve dinamiklerine dikkat etme, eserleri temposuna ve stillerine uygun olarak yorumlama gibi çalma tekniklerine ilişkin maddeler bulunmaktadır.

Kaynak tarama yoluyla elde edilen veriler sistematik hale getirilip düzenlenmiş, anketlerden elde edilen görüşlere yönelik nicel verilerin istatistiksel zmlmelerinde ise SPSS 15.0 paket programından yararlanılmıştır. Nicel verilerde, Cronbach Alfa Güvenilirlik Formülü, normallik sınanması için Kolmogorov-Smirnov testi, non-parametrik testlerden Kruskal-Wallis Testi ve parametrik testlerden t-testi analizi kullanılmıştır. İstatistik sonuçlar 0.05 anlamlılık düzeyinde yorumlanmıştır.

Elde edilen bulgular sonucunda, lisans ğrencilerinin çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerine ilişkin görüşlerinde çalgı tekniğine ve süsleme işaretlerine büyük ölçüde dikkat edildiği, seslendirme ve yorumlama süreçlerinde ise eserlerin biçimsel ve armonik yapılarına ilişkin zmlmelerin yapılmadığı sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin cinsiyetleri, mezun oldukları lise türü ve bireysel çalgı değişkenlerine göre çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Çalgı Eğitimi, Mzık Eğitimi, Mzık Biçimleri, Armoni.

ABSTRACT

The Name of the student	Derya Neslihan OZKELES
Major Field of study	Fine Arts Education Musical Education
The name of the adviser	Assoc. Prof. Dr. Yakup Alper VARIS
The name of the thesis	Views of the Students of Faculty of Education Music Education Department on Understanding and Performing the Pieces They Practice

[OZKELES Neslihan Derya]. [Views of the Students of Faculty of Education Music Education Department on Understanding and Performing the Pieces They Practice], [Institute of Education Sciences Fine Arts Education Department of Musical Education Postgraduate Thesis], Samsun, [2014].

The aim of this study is to determine the views of undergraduate students of Music Education Department on the levels of understanding and performing the pieces they practice, and to contribute their process of learning-teaching regarding correct and efficient performance of the pieces they practice in the fields of musical performance and instrument education.

The population of the study consists of the departments of music education in the fine arts education departments of education faculties in the universities in Turkey, while the samples of the study are 143 students studying in the music education departments of the 7 universities in the education year of 2013-2014 selected from each of the geographical regions of Turkey based on their accessibility.

The data in the study were collected through “Survey on the Views of the Undergraduate Students of Music Education Department on the Levels of Understanding and Performing the Pieces They Practice” developed by the researcher. In the first part of the survey which has four parts, there are questions regarding playing techniques such as paying attention to the dynamics and the finger numbers of the pieces they perform, and interpreting the pieces in accordance with their tempo and style.

The data gathered through literature review were made systematic and organised, and SPSS 15.0 was used in the statistical analysis of quantitative data regarding the views gathered via the surveys. Cronbach Alpha Reliability Test was used for the quantitative data while Kolmogorov-Smirnov Test was used to test normality. Of non-parametric tests, Kruskal-Wallis test was used while t-test analysis tests was used for the parametric tests. The statistical results were interpreted by 0.05 level of significance.

According to the results, it was found in the views of undergraduate students on the understanding and performing of the pieces they practice that students pay a lot of attention to playing technique and embellishment signs while in the processes of performing and interpreting analyses regarding the stylistic and harmonic structure of the pieces were not done.

No significant difference was found in the views regarding the understanding and performing of the pieces in terms of the variables of students’ gender, the type of the high school they graduated and the individual instruments.

Key words: Instrument Education, Music Education, Musical Forms, Harmony.

İÇİNDEKİLER

Sayfa
No

TEŞEKKÜR	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar ve ŞEKİLLER LİSTESİ.....	viii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xii

I. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi	3
1.2.1. Alt Problemler	3
1.3. Araştırmanın Amacı	4
1.4. Araştırmanın Önemi	4
1.5. Araştırmanın Sayıltıları	5
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.7. Tanımlar	6
1.8. İlgili Yayın ve Araştırmalar	7

II. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Müzik Eğitimi.....	12
2.2. Çalgı Eğitimi	13
2.2. Çalgı Eğitiminin Niteliği	16
2.2. Armonik Yapı	17
2.2. Biçim Bilgisi	18

III. BÖLÜM YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli.....	22
3.2. Evren ve Örneklem	23
3.3. Veri Toplamada Kullanılan Araçlar.....	26
3.4. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Öğrencilerin Çalıştıkları Eserleri Seslendirme ve Tanıma Düzeylerine İlişkin Görüş Anketi.....	26
3.4.1. Geçerlik.....	27
3.4.2. Güvenirlilik.....	27
3.5. Verilerin Çözümlemesi	28

IV. BÖLÜM BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Birinci Alt Probleme ilişkin Bulgu ve Yorumlar.....	30
4.2. İkinci Alt Probleme ilişkin Bulgu ve Yorumlar.....	36
4.3. Üçüncü Alt Probleme ilişkin Bulgu ve Yorumlar.....	40
4.4. Dördüncü Alt Probleme ilişkin Bulgu ve Yorumlar.....	44
4.5. Beşinci Alt Probleme ilişkin Bulgu ve Yorumlar.....	47
4.6. Altıncı Alt Probleme ilişkin Bulgu ve Yorumlar.....	48
4.7. Yedinci Alt Probleme ilişkin Bulgu ve Yorumlar.....	48

V. BÖLÜM SONUÇLAR VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇLAR.....	50
5.2. ÖNERİLER.....	52
KAYNAKLAR.....	55

EK.

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Öğrencilerinin Çalıştıkları Eserleri Tanıma ve Seslendirme Düzeylerine İlişkin Görüş Anketi.....	62
--	----

TABLolar VE ŞEKİLLER LİSTESİ

TABLolar	Sayfa No
Tablo 1. Araştırmaya katılan öğrencilere ilişkin frekans ve yüzde dağılımları	24
Tablo 2. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Yüzde ve Frekans Dağılımları	24
Tablo 3. Örneklemin Mezun Olduğu Okul Değişkenlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	25
Tablo 4. Öğrencilerin Bireysel Çalgılarına Göre Yüzde ve Frekans Dağılımları	25
Tablo 5. Anket Sorularının Dereceli Puanlama Anahtarı	26
Tablo 6. Öğrencilerin Eser Çalışırken Parmak Numaralarına Dikkat Etme Durumlarına İlişkin Bulgular	30
Tablo 7. Öğrencilerin Eseri Çalışırken Nüanslarına (Dinamiklerine) Dikkat Etme Durumlarına İlişkin Bulgular	31
Tablo 8. Öğrencilerin Eseri Çalışırken Kendilerini Dinleme Durumlarına İlişkin Bulgular	32
Tablo 9. Öğrencilerin Çalışma Sonunda Eseri Temposunda Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular	33
Tablo 10. Öğrencilerin Çalıştıkları Eserlerin Çalgı Öğretmenleri Tarafından Seslendirilmesine İlişkin Bulgular	34

Tablo 11. Öğrencilerin Farklı Döneme Ait Eserleri Seslendirirken Dönem Özelliklerini (Stillerini) Yansıtırma Durumlarına İlişkin Bulgular	35
Tablo 12. Öğrencilerin Çalıştıkları Eserlerdeki Çarpımları Uygun Şekilde Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular	36
Tablo 13. Öğrencilerin Çalıştıkları Eserlerdeki Mordanları Uygun Şekilde Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular	37
Tablo 14. Öğrencilerin Çalıştıkları Eserlerdeki Trilleri Uygun Şekilde Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular	38
Tablo 15. Öğrencilerin Çalıştıkları Eserlerdeki Grupettoları Uygun Şekilde Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular	39
Tablo 16. Öğrencilerin Esere Çalışmadan Önce Eserin Dönem Özellikleri (Besteci ve Bestecinin Özellikleri, Sosyo-Kültürel Yaşam vb.) Hakkında Araştırmalar Yapma Durumlarına İlişkin Bulgular	40
Tablo 17. Öğrencilerin Eserlerine Çalışmadan Önce Çalgı Öğretmenleri ile Eserlerin Biçimsel Yapısını Çözümleme Durumlarına İlişkin Bulgular	41
Tablo 18. Öğrencilerin Çalıştıkları Eserleri Cümlelerine Uygun Biçimde Seslendirme Durumlarına İlişkin Bulgular	43
Tablo 19. Öğrencilerin Çalıştıkları Eserlerin Armonik Analizini Yapmalarına İlişkin Bulgular	44
Tablo 20. Öğrencilerin Eserlerine Çalışmadan Önce Çalgı Öğretmenleri ile Eserlerin Armonik Analizini Belirleme Durumlarına İlişkin Bulgular	45

Tablo 21. Lise Mezuniyet Durumlarına Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları Durumlarına İlişkin Bulgular	47
Tablo 22. Çalgı Türüne Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları	47
Tablo 23. Örneklemin Mezun Olduğu Okul Değişkenlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	48

ŞEKİLLER

Grafik 1. Eseri Çalışırken Parmak Numaralarına Dikkat Etme	31
Grafik 2. Eseri Çalışırken Dinamiklerine (Nüanslarına) Dikkat Etme	32
Grafik 3. Eseri Çalışırken Kendini Dinleme	33
Grafik 4. Eser Çalışmasının Sonunda Eseri Temposunda Çalma	34
Grafik 5. Çalgı Öğretmeninin Eser Hakkında Genel Bir Fikir Edinilmesi Amacıyla Eseri Seslendirme Durumu	35
Grafik 6. Farklı Döneme Ait Eserleri Seslendirirken Dönem Özelliklerine (Stillerine) Uygun Şekilde Yorumlama	36
Grafik 7. Eserlerdeki Çarpmaları Uygun Şekilde Çalma	37
Grafik 8. Eserlerdeki Mordanları Uygun Şekilde Çalma	38
Grafik 9. Eserlerdeki Trilleri Uygun Şekilde Çalma	39

Grafik 10. Eserlerdeki Grupettoları Uygun Şekilde Çalma	40
Grafik 11. Esere Çalışmadan Önce Eserin Dönem Özellikleri (Besteci ve Bestecinin Özellikleri, Sosyo-Kültürel Yaşam vb.) Hakkında Araştırmalar Yapma	41
Grafik 12. Öğretmenle Eseri Çalışmadan Önce Eserin Biçimsel Yapısını Çözümleme	42
Grafik 13. Eserleri Cümlelerine Uygun Biçimde Seslendirme	43
Grafik 14. Eserin Armonik Analizini Yaptıktan Sonra Çalışmaya Başlama	45
Grafik 15. Öğretmenle Eseri Çalışmadan Önce Eserin Armonik Analizini Belirleme	46

KISALTMALAR LİSTESİ

O.M.Ü.	: Ondokuz Mayıs Üniversitesi
M.Ü.	: Marmara Üniversitesi
C.Ü.	: Cumhuriyet Üniversitesi
M.A.E.Ü.	: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Y.Y.Ü.	: Yüzüncü Yıl Üniversitesi
M.S.K.Ü.	: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
H.Ü.	: Harran Üniversitesi
A.T.F.	: Anket Taslak Formu
U.D.F.	: Uzman Değerlendirme Formu
A.G.S.L.	: Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi
G.S.S.L.	: Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
G.S.E.	: Güzel Sanatlar Eğitimi
y.y.l.t.	:Yayımlanmamış yüksek lisans tez

I. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı lisans eğitimi programı, ilköğretim ve orta öğretim kurumlarındaki öğrencilerin, müzik aracılığıyla zihinsel becerilerini, müzikal algı ve yaratıcılıklarını, ulusal ve uluslararası müzik kültürü birikimlerini, estetik yönlerini ve yaratıcılık becerilerini geliştirmektedir. Bu sebeple, 8 yarıyıl boyunca müzik öğrencilerinin Müziksel İşitme Okuma Yazma, Müzik Kültürü, Bireysel Çalgı ve Müzik Kuramları alanlarında yeterince donanımlı olmaları gerekir.

Müzik öğretmenliği eğitimi sürecinde, eğitim programları kapsamında öğrencilerden hedeflenen amaçları uygun ve yeterli derecede yerine getirebilmeleri beklenir (Otacıoğlu, 2006: 498). Bu doğrultuda öğrencilerin geliştirmesi gereken alanlardan biri de çalgı eğitimi ve müzikal performanstır. Çalgı eğitimi, birçok teknik ve müzikal becerinin öğrenilmesini gerektiren bir eğitim sürecidir (Çilden, 2006: 542). Müziğin performansı ise karmaşık zihinsel ve psikomotor becerileri içeren bir faaliyettir (Otacıoğlu, 2006: 498).

Müzik öğretmeni yetiştirme programlarında sekiz yarıyılı kapsayan çalgı eğitimi, müzik öğretmenin biçimlendirilmesinde çok önemli disiplinlerden biridir. Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinden (AGSL) çalgı eğitimi olarak gelen öğrencilerin, bu programlara ana kaynak oluşturmasıyla birlikte, çalgı eğitimi ve öğretiminin niteliği önem kazanmaktadır. AGSL'den başlamak üzere üniversiteler Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında devam eden toplam sekiz yıllık çalgı eğitimi süreci içerisindeki basamakların her öğrenci için çok iyi planlanıp değerlendirilmesi, çalgı çalma disiplininin öğrencilere sabırla, hiçbir basamak atlanmadan verilmesi büyük önem taşımaktadır. (Çilden, 2003: 297).

Çalgı eğitiminde, öğrencinin yaratıcılığının gelişimine katkıda bulunulmalı ve bu konuda cesaretlendirilmelidir. Çalgı dersleri sadece teknik becerileri kapsamamalı, teknik becerilerle beraber çalan kişinin kattığı yorumlara da yer verilmelidir. Öğrenciler çalgılarındaki yaratıcılığı daha iyi kavrayıp, eseri seslendirirken anlatmak istediği müziğin anlamını hayal ederek onu duygularıyla ve sezgileriyle en iyi şekilde sunmaya çaba göstermelidir (Çevik, 2007: 10). Bu doğrultuda çalgı eğitimi ve müzikal performans alanlarında müzik eğitimi süresince müziksel işitme okuma yazma, armoni, kontrpuan, müzik biçimleri vb. derslerle birlikte en az dört yıl çalgı eğitimi almış bir müzik öğretmeni adayının gerek teknik gerekse müzikal boyutta seslendireceği eseri kuramsal ve uygulamalı olarak uygun bir biçimde yorumlaması beklenir.

Nitelikli ve etkili bir çalgı eğitiminde, öğrencilerin zihinlerinde müziği algılayabilmeleri, kurgulayabilmeleri, ifade edebilmeleri, müzikal bütünlüğü kavrayabilmeleri ve müzikal bütünlüğe ulaşabilmeleri, kısaca çalgılarını iyi çalabilmek için biçimsel çözümlene merkezli bir çalgı eğitim sürecinin zorunluluk olduğu kaçınılmaz bir gerçektir. (Çöl, 2012: 460).

Bestecinin sanatsal ve mantıksal yaklaşımları ile eserin yapısında adeta organik bir bütünlük oluşmaktadır. Buna koşut olarak eserin yorumundaki adeta organik bütünlük ise yorumcusunun sanatsal ve mantıksal yaklaşımları sonucunda gelişir. Besteleme ve seslendirme birbirleriyle ilgili ve biri diğerinin doğal sonucu olarak gelişen müziğin en önemli halkalarıdır. Bu sebeple aralarında birbirlerini bütünleyen çok sıkı ilişkiler vardır. Özellikle yorumculuk açısından sonuca yönelik bir durum olması nedeniyle, bu ilişkilerin araştırılması gerekmektedir. Ancak bu koşullarda yorumcu doğru, etkili, sanatsal değeri yüksek ve teknik seviyesi üstün bir yorum yapabilir (Alpagut; 1989, 3).

Müzik öğretmeni adaylarının seslendirilecek eserleri kuramsal ve uygulamalı boyutta eksiksiz ve hatasız bir biçimde ele alınarak yorumlamaları, müziğin ve mesleğin gerektirdiği öz disiplin açısından büyük önem taşımaktadır.

Ancak, uzmanlar ve öğretim üyeleri, müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin, ses müziği ve çalgı müziği alanlarında müzik eserlerini yorumlarken müziğin biçimsel öğelerine yeterli seviyede dikkat göstermedikleri, sadece gördükleri notaları çalarak

hata oranını en alt seviyede tutma kaygısıyla seslendirme yaptıkları ve beklenen müziksel estetik yoruma dikkat etmedikleri görüşünde birleşmektedirler (Akıncı, 2011: 4). Oysa ki Saygun (1966: 139), müziği: kelimelerle anlatılması mümkün olmayan duygularımızı, heyecanlarımızı, bu duygu ve heyecanları sezdirecek, duyuracak tarzda tertiplenmiş sesler vasıtasıyla başka ruhlara aksettirme sanatı olarak tanımlamıştır. Bu tanımına göre eserlerin sadece notaları ile çalınarak seslendirilmesinin müzikal kimliklerini ortaya çıkarmada yeterli olamayacağı üzere, gerek eserin dönemi içerisinde bulunduğu stil özellikleri gerekse besteci ile yorumcunun ve yorumcu ile dinleyicinin arasındaki iletişimin sağlanmasında eseri seslendiren yorumcunun duygu ve düşünceleri oldukça gerekli ve önemlidir. Aksi takdirde eserin müzikal kimliğini çözemeyen bir yorumcu eserde ne anlatacağını bilmekten yoksun kalacağı gibi eserin dinleyiciler tarafından yanlış veya eksik anlaşılmasına da neden olacaktır. Bu durumda araştırmanın problem cümlesi aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur.

1.1. Problem Cümlesi

Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin bireysel çalgı derslerinde çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerine ilişkin görüşleri nelerdir ve bu görüşler arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.2.1. Alt Problemler

1. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin bireysel çalgı derslerinde çalıştıkları eserleri çalma tekniklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin bireysel çalgı derslerinde çalıştıkları eserleri süsleme işaretlerine uygun şekilde seslendirme düzeylerine ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin bireysel çalgı derslerinde çalıştıkları eserlerin biçimsel yapılarını tanıma düzeylerine ilişkin görüşleri nelerdir?

4. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin bireysel çalgı derslerinde çalıştıkları eserlerin armonik yapılarını çözümleme düzeylerine ilişkin görüşleri nelerdir?
5. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında mezun oldukları okul türlerine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
6. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında bireysel çalgılarına göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
7. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerine ilişkin görüşlerini saptamak ve öğrencilerin çalgı eğitimi ile müzikal performans alanlarında çalıştıkları eserlerin doğru ve etkili seslendirmelerine ilişkin öğrenme-öğretme süreçlerine katkıda bulunmaktır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Bir müzik eserini iyi anlayabilmek, iyi algılayabilmek için öncelikle o eserin yapısını iyi bilmek gerekir. Müzik eserini icra ederken; kuru bir seslendirme yapmamak için, o eserin anlatmak istediği ifadeler düşünülüp, yaşatılıp, aktarılmalıdır. Eseri ifade ederken o eserin anlatmak istediğini tam olarak anlayabilmemiz için, iyi bir armoni bilgisine sahip olmamız gerekmektedir. Yapıtlarda, melodi ve armoni bir bütün oluşturmaktadır. Armoni; eseri icra ederken, icranın daha dolgun, mükemmel olmasını sağlayacak olan içsel duyuyu da geliştirir. Bu da notalan ezberlemek yerine akorları düşünerek, bilinçli olarak çalmayı sağlar. (Taviloğlu, 2005, sözlü mülakat) Akt: (Çevik, 2007).

Eseri bir bütün olarak algılayıp, yorumlayabilmemizi sağlayan temel davranışlar; o eserin karakteri hakkında bilgi sahibi olmak (marş, vals vb.) eserin dönemine ait özellikleri bilmek, eserin bestecisi hakkında bilgi sahibi olmak ve eserin formunu çözümleyebilmek gibi konuları kapsar. Bir müzik eserinin müzikal anlamda yorumlanabilmesi için o müziğin iyi bir şekilde özümsemiş olması gerekir. Bu da; parça içindeki cümleleri, nüansları, parçanın karakteristik yapısını anlaşılmasında yardımcı olacaktır (Çevik, 2007: 17). Bu araştırma ise müzik öğretmeni adaylarının doğru ve etkili bir seslendirmede çalıştıkları eserlerin tekniği, kuramsal boyutu ve müzikalitesine ilişkin bilgi düzeylerini tespit etmek, ortaya çıkan eksik ve yetersiz noktaları belirleyerek bu problemlere yönelik çözüm önerileri getirmek ve yeni araştırmalara kaynak teşkil etmesi bakımından önemlidir.

1.5. Sayıtlar

1. Öğrencilerin anket sorularına verdikleri cevaplarda objektif oldukları,
2. Verilerin analizi sürecinde örnekleme yer alan her bir katılımcıdan toplanan verinin önemli olduğu varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma; 19 Mayıs Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Harran Üniversitesi ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinde 2013-2014 eğitim-öğretim bahar yarıyılında öğrenim görmekte olan 4. sınıf öğrencileriyle sınırlandırılmıştır. Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretmenliği programlarında eğitim aldıkları 8 yarıyıl boyunca müzik öğretmenliği yeterliklerinin büyük bir bölümüne sahip oldukları düşünülerek araştırmada 4. sınıf öğrencileri seçilmiştir.

1.7. Tanımlar

Süsleme: İtalyanca kökenli bir kelimedir. Melodik dekorasyon amacıyla yapılan notalı süsleme biçimlerinin tümü için kullanılan terim; ezgide sesleri süsleyen, sürelerini bağlı oldukları asıl seslerden alan ses ya da ses kümecikleri (Fayez, 2001: 76).

Çarpma: Asıl notadan daha küçük yazılan çarpma notasının çengelinde onu bölen küçük bir çizgi bulunur. Olabildiğince çabuk çalınır, zamansızdır. Vuruştan önce çok çabuk veya vuruş sırasında çalınır, böylece vurgu esas notada kalır. Bazen iki veya üç nota şeklinde olabilir. Toplam süresi esas notayı aşmaz. (Feridunoğlu, 2004: 81).

Mordan: Latince mordere ısırarak, iğnelemek anlamındadır. Kuvvetli zaman üstünde çabuk ve sertçe çalınan bu süs işareti notanın üstünde yer alır; daha çok Barok müziğinde kullanılmıştır. Seri bir şekilde bir üst veya bir alt notaya gidip geliştir. Yukarı mordan ve aşağı mordan şeklinde iki çeşittir. (Feridunoğlu, 2004: 83).

Tril: Notanın üstünde “tr” harfi ile kısaltılan tril esas nota ile bir üst nota arasında gerçekleşen çok çabuk bir değişimdir. Değişimin süresi, üstünde bulunduğu notanın değerine eşittir. Esas notayı belirgin hale getirmesi bakımından ayrıca vurgu gerekmez. Herhangi bir kuralı olmamakla beraber trili önce ağır başlatıp crescendo veya decrescendo nüansı ile hızlandırarak bitirmek cazip bir etki yaratabilir. (Feridunoğlu, 2004: 83).

Grupetto: İtalyanca grup anlamına gelen nota grubunun adıdır. Vokal ve çalgı müziğinde yer alır. Dört notadan oluşan ve esas sesin etrafında dolaşarak onu süsleyen zarif notalardır (Feridunoğlu, 2004: 84).

Armoni: Yunanca Harmonia: Uyum anlamındaki sözcükten gelir. Müziğin üç temel öğesinden biri olan armoni aynı anda duyulan farklı seslerin kaynaşmasıdır. Armoni aslında doğada var olan bir olgudur. Bir cismin titreşimiyle oluşan her temel sesle

birlikte ondan daha hafif olan armonikleri (doğuşkanları) adı verilen bir takım sesler duyulur (Feridunoğlu, 2004: 51).

Form: Sanat yapıtlarının dış görünüş ve yapısal niteliğidir. Formun en büyük özelliği birlik ve bütünlüktür (Cangal, 2004, ix).

1.8. İlgili Yayın ve Araştırmalar

Döğer (2012), “Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Keman Ders Kitaplarında Yer Alan Süslemelerle İlgili Öğrencilerin Bilgi ve Beceri Düzeylerinin İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri (GSSL) keman ders kitaplarında yer alan süslemelerle ilgili öğrencilerin bilgi ve beceri düzeylerini ortaya çıkarmak ve GSSL'nde yürütölmekte olan keman derslerinin süslemeler konusu açısından daha işlevsel bir yapıya ve işlerliğe kavuşturulmasına katkıda bulunmayı amaçlamıştır. Araştırmada, öğrencilerin büyük bir kısmının, süsleme sembol ve işaretlerinin açılımını bilmedikleri, tarihçesi hakkında bilgi sahibi olmadıkları, süslemelerden özellikle üst mordan, alt mordan ve grupetto sembollerini yeterince seslendiremedikleri, süslemeleri seslendirirken ajilite (çalma hızı) ve sol ellerinde kasılma gibi problemler yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Bu bulgular göz önünde bulundurularak, GSSL'ndeki keman eğitiminin içerisinde yer alan süslemelere ilişkin konuların ve öğretim yöntemlerinin gözden geçirilmesi ve düzenlenmesine dikkat çekilmiş, konu ile ilgili çalışmalar yapılması hususunda önerilerde bulunulmuştur.

Ercan (2003), “Piyano Eğitiminde Müzikalite Kavramının Kazandırılması Açısından Genel Yaklaşımlar” adlı araştırmasında müziğin bir yaşam boyu süren beceri olduğunu, bu nedenle öğrencilere yaşamları boyunca müzikten zevk almalarını sağlayacak beceriler kazandırmak, onları tüm benlikleriyle şekiller ve seslerin sihirli dünyasına açarak biçim ve ses oluşturmalarına yardımcı olmak öğretmene düşen en önemli görevler olduğunu belirtmiştir. Aynı zamanda piyano eğitiminin sadece teknik beceriyi kapsamadığı, teknik yeterliliğin güzeli yaratmak için bir araçken, temelde öğrencilere kendilerini müzik yoluyla güzelce ifade etmelerini sağlayacak müzikal davranışlar kazandırmanın vazgeçilmez bir amaç olduğunun unutulmaması gerektiğini belirtmiştir.

Erdal (2003)'ın “Barok Dönemdeki Türler ve Biçimlerin Biçim Bilgisi İçindeki Yeri ve Biçim Bilgisi Dersinin Gerekliliği” adlı yüksek lisans tezinde biçim bilgisi dersinin müzik öğretmenliğinde yeri ile ilgili bir takım saptamalarda bulunmak ve Barok Müzik döneminin tarihsel süreçteki önemine bağlı olarak tür ve biçimlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada veriler literatür tarama ve görüşme formu ile toplanmıştır.

Uzmanlara yöneltilen sorular, biçim bilgisinin önemi, biçim bilgisi dersi ile ilgili kaynaklar, biçim bilgisinin gerekliliği ve Biçim Bilgisi dersinde Barok Dönemin tarihsel yeri kategorilerinde gruplandırılarak veriler betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırmanın sonucunda görüşüne başvurulmuş uzmanların amaçlanan hedefler doğrultusunda müziğin kuramsal yanından uygulamalı boyutuna kadar, çözümlenmesi, icra edilmesi, değerlendirilmesi ve bütünsel bir anlayışla kavranabilmesi için biçim bilgisinin gerekliliği noktasından uzlaşmaktadırlar. Ayrıca Barok Dönem tür ve biçimleri belirlenmiş, günümüz Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalları ders programında biçim bilgisi dersinin gereken önem ve kapsamda uygulanmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Canbay (2007)'ın “İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı “Müzikte Örgü, Doku, Biçim, Tür” Ünitesi ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi” isimli doktora tezinde İlköğretim II. Kademe 7. sınıf “Müzikte Örgü, Doku, Biçim, Tür” ünitesi ve bu ünite için hazırlanan öğretim planları ile bu planlara ilişkin uygulamaların değerlendirilmesini amaçlamıştır. Bu amaçla araştırmada betimsel yöntemle dayalı bir desen kullanılmıştır. Araştırma, 2005–2006 eğitim öğretim yılının II. döneminde, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Ankara ili Çankaya, Mamak ve Altındağ ilçelerindeki ilköğretim okullarından oluşturulan örneklem üzerinden yürütülmüştür. Araştırmada “İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programı”, “Müzikte Örgü, Doku, Biçim, Tür” ünitesinin tasarısı incelenmiş, planlama ve uygulama boyutlarının niteliği üç ay süren bir uygulama süreciyle belirlenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda ünitenin yapısı, planlanması, uygulanması ve üniteye ilişkin öğretmen görüşleri önce ayrı ayrı, daha sonra birbirleriyle olan ilişkileri bakımından değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonucunda, ünite programının öğretmenler tarafından gereği gibi algılanıp yorumlanmadığı,

ünitenin ve derslerin planlanma aşamasında yeterli özenin gösterilmediği ve uygulamaların bu doğrultuda yetersiz kaldığı ayrıca, ünite programının uygulanması için öngörülen sürenin tekrar gözden geçirilmesinin gerekli olduğu ortaya çıkmıştır.

Akıncı (2011)'nin "Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı 3. Sınıf Öğrencilerinin Ses Müziği Yapıtlarını Yorumlamada Müzik Biçimleri Dersine Ait Kazanımlarını Kullanabilme Durumları" adlı yüksek lisans tezinde, 3. sınıf öğrencilerinin, ses (vokal) müziği yapıtlarını yorumlamalarında müzik biçimleri kazanımlarından yararlanıp yararlanmadıklarını ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Yarı deneysel olan bu araştırmada Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı 3. sınıf öğrencilerinin ses müziği yapıtlarını yorumlamada müzik biçimleri dersi kazanımlarını kullanabilme durumlarını tespit etmek için üç adet ses müziği yapıtı belirlenmiştir. Uzman görüşleri alınarak seçilmiş olan üç şan yapıtı, piyano eşlikli olarak 3. sınıfın ilk yarıyılı sonunda ve müzik biçimleri dersinin bitişi olan 2.yarıyılı sonunda, çalışma grubundaki her birey tarafından yorumlanarak performanslar video aracılığı ile ses ve görüntü kaydına alınmıştır. Elde edilen ön test son test (test ve tekrar test) kayıtları uzman görüşleri alınarak oluşturulmuş olan performans değerlendirme formuna göre değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin, müzik biçimleri dersini aldıktan sonra, ses müziği yapıtlarını yorumlarken motif ve cümleleri göz önünde bulundurarak seslendirmede olumlu yönde gelişme gösterdiğini ortaya koymuştur. Ayrıca öğrenciler motif ve cümlelerle nüans terimlerini birlikte kullanarak seslendirme durumunda olumlu yönde gelişme göstermiştir.

Çöl (2012)'ün "Biçimsel Çözümlemeli Çalgı Eğitimine İlişkin Öğrenci Algıları" adlı araştırmasını 2010-2011 eğitim öğretim yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Müzik Bölümü Yaylı Çalgılar Anasanat Dalı'nda Lisans II, Lisans III ve Lisans IV. sınıfta öğrenim gören keman öğrencilerinin biçimsel çözümlemeli çalgı eğitimine ilişkin algılarının belirlenmesi amacıyla hazırlamıştır. Araştırmanın temelini oluşturan "Biçimsel Çözümlemeli Çalgı Eğitimi" süreci betimsel ve deneysel olmak üzere iki boyutludur. Betimsel boyutta konuya ilişkin yurt içi ve yurt dışı kaynaklar incelenmiş, deneysel süreçte kullanılmak üzere ders planları hazırlanmış, uzman kanısı

alınarak gözlem formu ve deney işlemde kullanılacak olan etüt ve eserler belirlenmiştir. Deneysel süreçte ise 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Yaylı Çalgılar Anasanat Dalı Lisans 2, Lisans 3, Lisans 4 keman ve viyola öğrencileri olmak üzere toplam 20 öğrenci ile çalışılmıştır. 10'u deney, 10'u kontrol grubunda yer alan öğrencilerden deney grubuna beş haftalık “Biçimsel Çözümlemeli Çalgı Eğitimi” verilmiştir. Bu eğitim sürecinde motif-cümle-dönem ilişkileri gözetilerek ve uzman kanısı alınarak belirlenen etüt ve eserler üzerinde çalışılmıştır. Çalışılan etüt ve eserlerde motif-cümle-dönem ilişkilerini gözeterek ve biçimi ortaya çıkararak icraya yönelik temel birtakım açıklamalara ve uygulamalara yer verilmiştir. Araştırmadaki biçimsel çözümleme eğitimi alan öğrencilerin algılarına ilişkin en dikkat çekici sonuçlardan biri; öğrencilerin eğitim öncesinde eserleri icra ederken özellikle temiz ve ritmik çalmaya yoğunlaştıkları, motif-cümle-dönem ilişkilerini göz ardı ettiklerini, eserin biçimsel analizini yapmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu, eserin biçimini, motif-cümle-dönem ilişkilerini bilinçli bir şekilde çözümleyerek çalıştıklarında, müziğin ruhunu ortaya koyabildiklerini, daha zevk alarak, istekli çalıştıklarını, özgüvenlerini arttırdıklarını ve motive olduklarını dile getirmişlerdir. Ayrıca, eğitimin müzikal cümleme konusunda da önemli ölçüde gelişimlerine katkısı olduğunu belirtmişler, tekdüzelikten uzak bir icra için çözümlemenin önemli olduğunu ifade etmişlerdir.

Koca (2013)'nın “Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Çalgı Öğretimi Yeterlik Düzeyleri İle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi” adlı araştırmasında müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı öğretimi yeterlik düzeyleri ile ilgili görüşlerinin incelenerek mevcut durumlarının tespit edilmesi amaçlamıştır. Araştırmanın örneklemini 2012-2013 eğitim yılı bahar yarıyılında İç Anadolu bölgesinde bulunan bir Üniversitenin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Öğretmenliği Anabilim dalı 4. sınıfında öğrenim gören müzik öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “kişisel bilgi formu” ve açık uçlu sorular kullanılmıştır. Araştırma sonuçları ışığında müzik öğretmenliği lisans programlarında 1 saat olarak yer alan çalgı öğretimi dersinin öncelikle süresinin arttırılması, mevcut ders içeriklerinin revize edilerek çalgı eğitimi yerine öğretimine yönelik olarak düzenlenmesi, öğretmen adaylarına ilgili literatürün

tanıtılması ve eğitim-öğretimin en önemli parçası olan ölçme değerlendirme konusunda bilgilendirilmeleri önerilmektedir.

Çilden ve Ercan (2004)'ın Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında ve AGSL Müzik Bölümlerinde Yapılmakta Olan Çalgı Eğitiminde Nitelik Sorunları adlı araştırmalarında, Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi Bölümlerine büyük ölçüde alt yapı oluşturan AGSL müzik bölümü çıkışlı öğrencilerin bu bölümlerdeki çalgı eğitimleri süresinde karşılaştıkları sorunlar ve nedenleri konusu, öğretmen, öğrenci ve öğretim programları açısından ele almışlardır. Yanlış teknik alışkanlıklar ve müzikal altyapı eksiklikleriyle müzik öğretmeni yetiştiren kurumlara gelen öğrenciler, bu eksiklik ve yanlışların giderilmesi için buldukları düzeyin çok daha gerisinden başlamak ve edindikleri yanlış alışkanlıkları düzeltmek için büyük çaba harcamak zorunda kaldıklarını belirtmişlerdir. Araştırmacılar ayrıca bu çalışma kapsamında ilgili olarak şu önerilerde bulunmuşlardır.

1. Öğrencilerin bulunduğu teknik düzeyin üstünde etüd ve eserleri diğer yaşlılarının ilerisinde çalabiliyor güdüsüyle görünmesi yerine, kendi düzeyine uygun etüd ve eserlerin amaçlarına uygun bir biçimde, titizlikle ve her türlü teknik ve müzikal ayrıntı sindirilerek öğrencinin gerçek anlamda öğrenmesinin sağlanmasını,
2. Çalgı eğitiminde hedeflerin gereğinden yüksek tutulduğunda nitelik açısından bazı kayıpların olacağı gerçeği dikkate alınarak, öğrencinin ne çaldığından çok, çaldığı eser ya da etüdü nasıl çaldığının çok daha önemli olduğunun çalgı eğitiminin her aşamasında öğrenciye hissettirilmesi ve öğrencinin çalgı çalmada müzikten çok niteliğe yönlendirilmesi gerekmektedir.

II. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Müzik Eğitimi

Her toplumun en önemli sorunu çağımızın değişen ve gelişen koşulları içinde o toplumun sosyal, kültürel, politik ve ekonomik yapısına göre insan yetiştirmektir (Erdem, 1974). İnsanları, toplumları yönlendirmede, yetiştirmede eğitim büyük rol oynamaktadır. Eğitim bir süreçtir. Eğitim, ‘Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istedik değişme meydana getirme sürecidir.’ (Ertürk, 1997: 17)

Çağdaş toplumlarda eğitim, bireylerin bedensel (fiziki), bilişsel (zihni), duyuşsal (hissi), ve devinişsel (hareki) yapılarıyla dengeli birer bütün halinde en ileri düzeyde yetiştirmelerini amaçlar. Bu amaçlardır ki, çağdaş eğitim “bilim”, “sanat” ve “teknik” alanlarının her üçünü de kapsayan bir çerçevede gerçekleştirilmeye çalışılır. Buna göre sanat eğitimi, çağdaş eğitimi oluşturan üç temel bileşenden biridir. Sanat eğitimi kendi içinde çeşitli dallara ayrılır. Bu dalların başlıcalarından biri müzik eğitimidir (Uçan, 2005: 176).

Müzik, kelimelerle anlatılması mümkün olmayan duygularımızı, heyecanlarımızı, bu duygu ve heyecanları sezdirecek, duyuracak tarzda tertiplenmiş sesler vasıtasıyla başka ruhlara aksettirme sanatıdır (Saygun, 1966: 139). Yalın ve özlü anlamıyla müzik, belirli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre işlenerek birleştirilmiş seslerden oluşan estetik bir bütündür. Bir eğitim alanı olarak müzik eğitimi ise, sanat eğitiminin önemli bir boyutudur (Uçan, 2005). Müzik eğitimi, sanat duygusu ve duygusu, meslek uğraşısı gibi temel vazgeçilmezlerle bireysel varoluşu hazırlayan önemli bir etmendir. Bu etmenin yaşantılara aktarılması, bilim ve teknik alanlardaki gelişimi önemli ölçüde etkilemektedir (Kıvrak, 2003).

Müzik eğitimi temelde, bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir. Bu süreçte daha çok eğitim gören bireyin kendi müziksel

yaşantısı temel alınır, bu temelden yola çıkarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla hedeflere ulaşılır. Müzik eğitimi yoluyla, birey ve çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin daha sağlıklı, düzenli, daha etkili ve daha verimli olması beklenir (Uçan, 2005).

Her birey, müzikle ilişkisinin biçimine, yönüne, kapsamına ve derecesine göre ondan bir şey alır, bir şey edinir ve bir şey kazanır. Müziğin özündeki eğitsel nitelik, müziğin eğitsel amaçlara hizmet etmesi ve eğitsel gereksinimleri karşılamada veya gidermede işe yaraması onu çok eski çağlardan bu yana eğitimin bir boyutu haline getirmiştir. Bu bakımdan müzik öteden beri eğitimin en önemli kaplamsal öğelerinden biridir (Uçan, 1996). Müzik eğitimi farklı amaçlara yönelik olarak kendi içinde genel, özengen (amatör) ve mesleki (profesyonel) olmak üzere üç ana türe ayrılmaktadır. Mesleki müzik eğitimi kişilere yönelik olup, dalın işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimleri kazandırmayı amaçlar (Uçan, 2005).

Mesleki müzik eğitiminin bir alt boyutunu oluşturan müzik öğretmenliği eğitimi ise, bireyleri müzik alanından öğretmenleştirme; müzik öğretmenliği yeterliklerini kazandırma ve geliştirme sürecidir (Uçan, 2006). Mesleki müzik eğitiminin temel boyutlarından biri de çalgı eğitimidir.

2.2. Çalgı Eğitimi

Çalgı eğitimi, öğrencinin bir çalgıyı belirli bir seviyede çalabilmesini, ulusal ve ulusal müzikleri tanımasını, müziksel bilgi, beceri, zevk ve yeteneklerini geliştirmesini sağlar (Döğer, 2012: 3).

Varış (2012) çalgı eğitiminin, müzik eğitiminin ana odak noktalarından birini oluşturduğunu; bireyin kendini gerçekleştirme, özgüven kazanması ve özsaygısının oluşması, toplumsal etkileşime girerek sağlıklı bir iletişim kurmasına katkı sağlayan bir süreç olduğunu vurgulamaktadır.

“Müzik eğitiminin üç ana türünden biri olan genel müzik eğitiminde çalgı eğitimi; öğrencilerin mevcut durumdaki ve gelecekteki müziksel yaşantılarını biçimlendirmek üzere müziksel davranış kazandırma ve müziksel davranış değişikliği oluşturmada etkili ve vazgeçilmez bir süreçtir” (Özen, 1996: 106).

Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında yetişmekte olan müzik öğretmeni adaylarının mesleki eğitimlerinde çalgı eğitiminin önemi büyüktür. Çağdaş eğitimin öngördüğü bilişsel, devinışsel ve duyuşsal alana yönelik davranışlar kazandırmayı amaçlayan bu derste, öncelikle çalgı çalmaya ilişkin temel teknikler ve davranışların temelinin atılmasının yanı sıra, öğrencinin müziği gerçek duyguları ve yaşantıları içeren bir sanat olarak algılamasının ve müziksel düşünmesinin sağlanması da dersin önde gelen amaçları arasında yer almaktadır (Ercan, Ekinci, 2000).

“Çalgı eğitimi, bir ya da birden çok çalgının kullanılmasıyla, genellikle bireysel, bazen de toplu biçimde yapılan, bireye müzik alanında davranışlar kazandırma eğitimi olduğu kadar, başka alanlarda da bireyi çalgı aracılığı ile geliştirme, yetiştirme olarak da nitelendirilebilir. Çalgı eğitiminin birçok beceriyi kapsadığı bilinmektedir. Bu eğitimin çok iyi programlanmış olması ve bireyin çocukluk yıllarından başlayarak uzun yıllara yayılan süreçte planlı, disiplinli, sistemli bir şekilde, uzmanların denetiminde yapılması gerekmektedir” (Karabulut, 2009: 5).

Her çalgının kendine özgü teknikleri vardır ve çalgı çalarken kendini ifade edebilmek müzikal yetenekle mümkün olabilmektedir. Bütün çalgılar için gerekli olan temel teknikler şöyledir:

- Çalgıyı çalarken doğru bir duruşa sahip olunmalıdır
- Çalgı çalarken el, kol ve parmaklar doğru pozisyona sahip olmalıdır.
- Çalgının tonu kaliteli ve kendine özgü olmalıdır.
- Entonasyon temiz olmalıdır (Özmenteş, 2005: 93-94). Akt: (Döğer, 2011).

Çalgı eğitimin amacı; temelde öğrencinin bir çalgıyı belli bir düzeyde çalabilmesini sağlayarak, çalgı çalma becerisi yanında müzik sevgisini geliştirmek ve aynı zamanda

müzik bilgisini arttırmaktır. Çalgı eğitiminde öğrenilen çalgının öğrenci düzeyine uygun olarak tekniği, dağarı ve seslendirme becerisinin, çalan öğrenci ile dinleyenler için zevk verici olması amaçlanır (Günay, 1989: 133).

Müzik eğitimi içindeki disiplinlerden biri olan çalgı eğitimi AGSL'den başlamak üzere üniversitelerin müzik eğitimi A.B.D'lerinde devam eden toplam sekiz yıllık çalgı eğitimi süreci içerisindeki basamakların her öğrenci için çok iyi planlanıp değerlendirilmesi, çalgı çalma disiplininin öğrencilere sabırla hiçbir basamak atlanmadan verilmesi büyük önem taşımaktadır (Çilden, 2006: 543). Aksi halde çalgı çalma, bir disiplin olmaktan çıkarak öğrencinin teknik sorunlarla boğuştuğu ve giderek dağ gibi büyüyen sorunlar silsilesi olmaya başlamaktadır (Çilden, 2003).

Çoban'a (2011:116) göre çalgı eğitimi, bir çalgıyı çalmak için gerekli olan bütün becerilerin sistematik bir şekilde kazanılmasını kapsayan uzun soluklu bir süreçtir.

AGSL'nden mezun olarak Eğitim Fakültelerinin Müzik Öğretmenliği Bölümlerine gelen öğrencilere baktığımızda genellikle birkaç grupta sınıflandırabileceğimiz öğrenci modeliyle karşılaşmaktadır (Çilden, Ercan, 2004).

I. Grup Öğrenciler: Bu gruptaki öğrenciler, "Çalgı Çalma Temel Davranışları" tam olarak kazandırılmadan, yanlış teknik alışkanlıklar ya da teknik ve müzikal altyapı eksiklikleriyle bulunduğu seviyenin çok üstünde etüd ve eserlerle karşımıza gelmektedirler. Teknik ve müzikal eksiklik ve yanlışların düzeltilmesi süreci bu gruptaki öğrencilerde moral bozukluğu yaratmakta, birkaç basamak geriden başlamayı zaman kaybı olarak görmektedirler. Diğer taraftan, bulunduğu teknik düzeyin üzerinde etüd ve eserleri yaşıtlarının ilerisinde çalabiliyor olduğuna inandırılması, bu tür öğrencilerin sınıfındaki arkadaşlarını küçümsemesine, zaman zaman da öğretmeniyle olan ilişkilerinde sorunlar yaşamasına neden olmaktadır.

II. Grup Öğrenciler: Bu gruptaki öğrenciler, alanında yeterince uzmanlaşmış/ustalaşmış bir öğretmen ile düzenli bir çalgı eğitimi alma olanağını bulamamış, lise öğrenimleri boyunca kısa sürelerle fakat, farklı öğretmenlerle, ya da bir dönem hiç öğretmensiz

derslerini sürdürmek durumunda kalmış öğrencilerdir. Elbette ki, böyle bir tabloyla karşımıza gelen öğrencilerin çalgısının gerektirdiği doğru teknik ve müzikal davranışları göstermesi beklenemez.

III. Grup Öğrenciler: Bu grupta ise, bazı eksiklerle de olsa çalgısında belli bir beceriye ulaşmış, yetenekli ve gelişmeye açık olup, ancak az çalışan, Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerine geldiklerinde ise lise eğitimleri süresince edindikleri bilgi ve becerileriyle yetinmek isteyip, birikimlerine fazlaca katkıda bulunmak istemeyen öğrencilerle karşılaşmaktadır.

Çalgı eğitiminde çalgıyı çalışma süreci, çalgı becerisinin gelişimi açısından en temel eylemlerden biri olarak görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında öğrencinin çalgısını nasıl çalıştığı, kullandığı çalışma taktikleri ve bilinçli çalışma alışkanlıkları onun performansını önemli derecede etkileyen etkenler olarak karşımıza çıkmaktadır (Özmenteş, 2008).

2.3. Çalgı Eğitiminin Niteliği

İşin bir başka önemli yanı da nitelikle ilgilidir. Genellikle öğrencinin, bir etüt ya da eseri baştan sona bazı önemli ayrıntıları dikkate almadan çalışıyor olması, bulunduğu teknik düzeyin üstünde etüt ve eserleri diğer yaşlılarının ilerisinde çalabiliyor görünme güdüsüyle yetiştirilmesi yerine, öğrencinin teknik düzeyine uygun etüt ve eserlerin amaçlarına uygun bir biçimde titizlikle ve her türlü teknik ve müzikal ayrıntı sindirilerek öğrencinin gerçek anlamda öğrenmesinin sağlanması, çalınan etüt ve eserlerin daha nitelikli sesler elde edilerek daha etkili hale getirilmesi ve doğru çalışma alışkanlıklarının kazanılması konusunda öğrenciyi bilinçlenmeye yöneltecek yaklaşımlarda bulunulması son derece önemlidir. Daha basit anlamda ne çaldığından çok çaldığı eser ya da etüdü nasıl çaldığının çok daha önemli olduğunun, çalgı eğitiminin her aşamasında öğrenciye hissettirilmesi, öğrencinin çalgı çalmada nicelikten çok niteliğe yönelmesi açısından büyük önem taşımaktadır (Çilden, 2003).

Çalgı eğitiminde başarılı olabilmek için bireyde bedensel ve ruhsal yeteneğin gelişmesi gerekir. Bedensel yetenek, çalgı çalmaya dönük vücudun fizyolojik ve özellikle kişiye özgü yapısıyla ilgilidir. Ruhsal yetenek ise müziksel bedeni, müziğe karşı duyarlılık ve müzikaliteye ilişkin davranışlarımızla ilgilidir. Başarıya ulaşmak için bu iki yeteneğin de dengeli olarak gelişmesi gerekir. Çalgı eğitiminin amacı da sağlam bir teknikle beraber öğrencinin müzikal gelişimini sağlamaktır (Ertem, 1997: 16).

2.4. Armonik Yapı

“Müzik oluşturma süreçlerinin (besteleme, seslendirme/yorumlama ve doğaçlama) her birinde çözümlenmeli yaklaşımın zorunlu olduğuna inanılmaktadır. Özellikle seslendirme/yorumlama gibi performans dayalı müziğin, kişinin bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sezışsel alanlarının tümünü kullandırmak zorunda bırakması, bu alanların birbirine dayalı etkileşiminin üst düzeyde olmasını gerektirmektedir. Daha etkili bir seslendirme/yorumlamaya yardımcı olacak söz konusu etkileşimin gerçekleştirilmesindeki ön koşul, çalışılan etüt ya da eserin düzeyi ne olursa olsun genel müzikal doğrular ve çalgı eğitiminin beklentileri ekseninde hem teknik hem de müzikal disiplinler açısından analizinin yapılmasıdır” (Bağçeci, 2001: 20).

Yapıtlarda, melodi ve armoni bir bütün oluşturmaktadır. Armoni; esen icra ederken, icranın daha dolgun, mükemmel olmasını sağlayacak olan içsel duyusu da geliştirir. Bu da notalan ezberlemek yerine akorları düşünerek, bilinçli olarak çalmayı sağlar (Taviloğlu, 2005, sözlü mülakat) Akt: (Çevik, 2007). Armoni biliminin kuralları uygulanarak; melodinin anlamı görülür ve bazı sesler kuvvetli bazı sesler ise hafif çalınır. Eserde cümlelerin kısımları saptandıktan sonra çıkıcı seslerde ses kuvvetlendirilir, inici kısımlarda ses söndürülür. Aynı zamanda cümlenin eşlik eden kısımları hafif çalınır. Bir müzik eserini iyi anlayabilmek, iyi algılayabilmek için öncelikle o eserin yapısını iyi bilmek gerekir. Müzik eserini icra ederken; kuru seslendirme yapmamak için o eserin anlatmak istediği ifadeler düşünülüp, yaşatılıp aktarılmalıdır. Eseri ifade ederken o eserin anlatmak istediğim tam olarak anlayabilmemiz için, iyi bir armoni bilgisine sahip olmamız gerekmektedir (Taviloğlu, 2006, sözlü mülakat) Akt: (Çevik, 2007). Bu görüşe paralel olarak armoni dersinde öğrencilere kazandırılacak bilgi ve beceriler eserlerin analiz ve yorumlama

aşamalarında önemli bir yere sahiptir. Armoni bilgisi ile eserlerin tonalitesi ve tonalitedeki değişimlerin farkedilmesi, tonik-dominant ilişkisinin hissettirilmesi, cümle yapıları ile cümlelemeye ilişkin becerilerin kazandırılmasındaki etkisi ve eserlerin biçimsel (formsal) analizlerinin çözümlenmesinde gereklidir.

2.5. Biçim Bilgisi

Fenmen (1991: 21-22) bir müzik eserini yorumlarken, eserin bestecisini, eserin yazıldığı müzikal dönemi ve eserin formunun tanınmasını önemli olduğunu belirtmiştir. Çöl (2012: 460)' e göre ise “nitelikli ve etkili bir çalgı eğitiminde, öğrencilerin zihinlerinde müziği algılayabilmeleri, kurgulayabilmeleri, ifade edebilmeleri, müzikal bütünlüğü kavrayabilmeleri ve müzikal bütünlüğe ulaşabilmeleri, kısaca çalgılarını iyi çalabilmek için biçimsel çözümlenme merkezli bir çalgı eğitim sürecinin zorunluluk olduğu kaçınılmaz bir gerçektir”.

“Doğru ve etkili bir müzikal ifade için, çalışılan eserlerin hangi formda oldukları konusunda bilgiye sahip olmak, önkoşullardan biridir. Müzik formu bilgisinin oluşturulmasına yönelik ilk adım cümle yapısının tanınması ve doğru seslendirilmesidir. Öğrenci çaldığı eserlerin cümlelerini ve bölümlerini zamanla ayırt etmeye başlayacaktır. Öğrenci çaldığı eserin formuna (dans, sonat ya da rondo formu vb.) ilişkin ayrıntılı bilgiye sahip olmalıdır. Bu formun hangi sanatsal dönemde kullanılmaya başlandığının ve hangi müziksel yapıyı ifade ettiğinin belirlenmesi etkili bir müzikal yorum için gereklidir. Bunun yanında öğrenci, eserin form bakımından ritimsel yapısını iyi tanımalıdır. Seslendireceği eserin formunu net olarak kavrayamayan öğrenciden güçlü bir müzikal ifade beklemek olanaksızdır” (Ekinci, Gün, 2013: 65).

Müzikalitenin desteklenmesinde, eserin bestelendiği sanatsal dönem, yaşanan çağda insanların dünyaya bakış tarzı ve bestecinin eserdeki bireysel anlayışı gibi faktörlerin göz önünde tutulması önemlidir. Bunun için derinlemesine bir müzik kültürüne ve genel kültüre ihtiyaç vardır. Bunu daha iyi anlayabilmek için çalmadan bir partiyonun ifadesini ne derecede anlayabildiğimize bakmak gerekir. Sanatsal dönemleri tanımak işte burada devreye girer (Şen, 1999: 6).

“Bir müzik yapıtını yorumlama öncesinde bireyden, o yapıtın bestecisi tarafından belirtilen orijinal özelliklerine uyulmasının gerektiğini, yapıt bestelenirken bestecisine göre nitelik kazanmış olan stil özelliklerini, yapıtın biçimsel ögelerine dikkat edilerek yorumlaması gerektiğini bilmesi ve uygulaması beklenmektedir” (Akıncı, 2011: 19).

Coetze (2008: 41) müzik dönemlerinden Barok döneme ait parçaları çalarken bu parçaların hangi enstrümanlar için yazılmış olduğu, dramatik ve ritmik aşırılıktan kaçınılarak açık bir şekilde alınmaları gerektiği unutulmamasını aynı zamanda bu eserlerin aşırı detaycı veya ruhsuz bir tavırla alınmamaları gerektiğini belirtmiştir. Pamir’e göre (1984, 140-141) eserin yorumlanmasında müzikalitenin sağlanması için besteci farklılıklarına dikkat edilmelidir. Örneğin Mozart’ta doğallık ve sadelik ön plandadır, p-f, cresc-p ya da f-p,’ları abartmamak gerekir. Çünkü o devrin algıları, tını doluluğundan ve zenginliğinden yoksundular. Beethoven’in cümlelerinde ise anlatımın yüklendiği dinamizm çoğunlukla had derecede gerilimlidir, nüans işaretleri titizlikle uygulanmalıdır. Unutulmamalıdır ki Beethoven’daki karşıtlıklar ve ani sürprizler kendine has zgnlğdr (Pamir, 1984: 140-141).

“Müzik biliminde stil bir müzik, estetik ve kültür değerlendirme ölçütü olarak tanımlanabilir. Müzikte stil içerik ve formun dialektik bağlılığını yansıtan çok geniş ve anlamlı bir kavramdır. Eserin içeriğine bağlı olan stil müzikal ve ifade araçları (müzik dili, form oluşumu, kompozisyon teknikleri vs) bir arada iken form anlamında daha yakın olabilir. stadların sosyal ve tarihi şartlar etkisinden oluşan dünya görüşü, kendini ifadesi, stilin içeriğinde hissedilir” (Györrfy, 2013: 125).

Stil nedir? Stil müziğin özel ve farklı bir niteliğidir. Yorumlanan müziğin arkasında bestecinin, icracının, yorumcunun kişiliği hissediliyor ve yansıtılıyorsa söz konusu eserin, icranın stil özelliğini taşıdığı söylenebilir. Müzik yapıtları genetiği belirlenmiş bir ortaklık içindedir (bestecinin mirası, ekol, akım, devir, toplum). Stil niteliği ile doğal olarak hissetme, tanıma, belirleme olanağı sağlar. nl Rus eleştirmen ve müzikolog B. Asafyev “Konertolar Kılavuzu” adlı çalışmasında stili şöyle tanıtmaktadır: “ Bir bestecinin eserini diğerinden ayırtedebilme veya eserin belli bir tarihi döneme ait

olduğunu belirleyebilme stilin esas özelliği ve temel çizgisidir (Nazaykinsky, 2003). Akt: (Györrfy, 2013: 126). Stil yukarıda söz edilen açılardan kendi içinde sınırlandırılarak değerlendirilebilir. Stil kelimesi bazen yöntem veya akım, biçim, içerik özelliği, yazım tarzı anlamında da kullanılmaktadır. Stil ve biçim kelimelerini karıştırmadan eseri tanımaya yardımcı olma yaklaşımı da önemlidir. Müzikte element, araç, öğelerin üslupların bir arada toplu şekilde kullanılmasının son hali stil olarak adlandırılabilir. Stil tanımının içeriğinde armonik, melodik, polifonik, ritmik materyal bulunmaktadır ve bunların kullanımı söz konusudur (Nazaykinsky, 2003). Akt: (Györrfy, 2013: 126). Stil sanat eserini yaratan kişinin yaşadığı dönemin ideolojik içeriğine ve sanatsal formuna yaklaşımı, kişisel tarzı ve sanatın belli bir dönemdeki akımın etkilerinin ve belirtilerin birlikteliğidir. Stil bir sanat eserinin, sanat akımının ve bilimin kendine özgü, özel dili ve toplu olarak ifade araçlarının kullanım şeklidir (Mazel, 1979). Bu görüşe paralel olarak eserlerdeki armonik ve biçimsel yapıdaki özün, stil ekseninde bulunduğu düşünülebilir.

Yorumculuk stili yorumlanan eserin içeriğinden ve formundan kaynaklanır. Dönemin zevk anlayışı ve çalma üslupları her zaman yaratıcılık akımlarının etkisi altındadır. Yorumun esas şartlarından birisi de yorumcunun eserin temposu, dinamiği, nüansları, ses rengi, cümleme, gibi öğelerin kavraması ve icrasıdır. Ama bütün bu icracılık ifadesinin elementleri belli bir stil çerçevesinde gerçekleşmelidir. Çünkü her eser ayrıcalık taşımaktadır. Eser belli bir dönemin sanatsal hayatının stilistik sisteminin bir parçasıdır. Bu parçada mikrokosmosdaki (küçük evren) gibi önceki dönemin müzik yaşantılarının yansımaları ile beraber yaşanan dönemin özellikleri de yansıtılmaktadır (Feynberg, 1969).

“Tabii ki farkı dönemlerin bir veya birkaç eseri ile bir bestecinin stili hakkında konuşmak doğru olmaz. Bestecinin stilini tanıma Onun yaratıcılığının ve hayatının derinden incelenmesi ile sağlanır. Bunun için bestecinin onlarca eserini çalmak, dinlemek, Onun çağdaşı olan bestecilerin de eserlerini dinlemekte fayda vardır. Aynı zamanda, yaşadığı çağın tarihin incelenmesi, resim, şiir, tarih, felsefe, edebiyat, mimari gibi sanatın bütün türlerini tanımak da stili daha iyi anlamaya yardımcı olur. Ancak bu kadar amaçlı yaklaşımla yorumcu stilin esas derinliğini gösterebilir” (Györrfy, 2013: 145).

“Öğrencinin müzikal gelişimi açısından, eserlerin önce öğretmen tarafından bir bütün olarak seslendirilmesi ve önemli ayrıntıları örneklendirerek açıklanması gereklidir. Sanatsal dönemlerden ya da bestecilerden doğan yorum farklılıkları öğrenciye açıklanmalı ve bu durum göz önünde bulundurulmalıdır” (Ekinci, Gün, 2013: 77).

Çalgı eğitiminde, öğrencinin yaratıcılığının gelişimine katkıda bulunulmalı ve bu konuda cesaretlendirilmelidir. Çalgı dersleri sadece teknik becerileri kapsamamalı, teknik becerilerle beraber çalan kişinin kattığı yorumlara da yer verilmelidir. Öğrenciler çalgılarındaki yaratıcılığı daha iyi kavrayıp, eseri seslendirirken anlatmak istediği müziğin anlamını hayal ederek onu duygularıyla ve sezgileriyle en iyi şekilde sunmaya çaba göstermelidir (Çevik, 2007: 10).

III. BÖLÜM

YÖNTEM

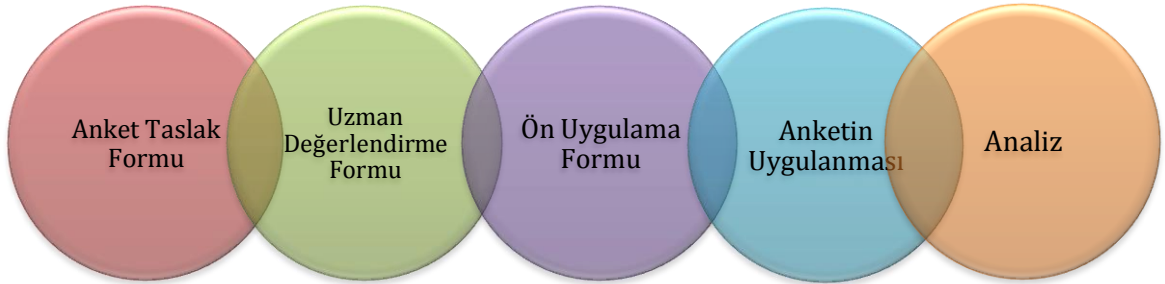
Bu bölümde araştırmanın modeli ve yöntemi, evreni ve örneklemini, veri toplama araçlarının oluşturulması ve geliştirilmesi, verilerin toplanması, verilerin işlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntem ve çözümlenmeler ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, eğitim fakültelerinin müzik eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerini ortaya çıkarmayı amaçlayan tarama modeli betimsel bir çalışmadır.

Tarama modelleri, geçmişte ya da halen varolan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Tarama modelleri, bir araştırmada tek başına uygulanmakla birlikte, taramanın yer almadığı bir araştırma modelinin tek başına var olması düşünülemez (Karasar, 2003).

Araştırmanın Deseni ve Deseni Belirleyen Aşamalar

1. Aşama: Anket Taslak Formu için madde havuzu oluşturulmuş ve madde seçimi için uzman görüşlerine başvurulmuştur.
2. Aşama: Uzman Değerlendirme Formu, Anket Taslak Formu'nda yer alan maddelerin uygunluğu boyutunda uzmanlarca uygulanarak anketin kapsam geçerliliği sağlanmıştır.
3. Aşama: Ön Uygulama Formu geliştirilerek, anketin ölçüm güvenilirliğinin alınması için ön uygulama yapılmış ve ankete son şekli verilmiştir.
4. Aşama: Öğrencilerin çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerine ilişkin anket örneklem grubuna uygulanmıştır.
5. Aşama: Örneklem grubundan toplanan veriler istatistik yöntemlere başvurulularak çözümlenmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Türkiye'deki üniversitelerin Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise evrenden ulaşılabilirlik ve zaman faktörü dikkate alınarak seçilen Karadeniz Bölgesi'nden Samsun 19 Mayıs Üniversitesi GSE Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı, Marmara Bölgesi'nden İstanbul Marmara Üniversitesi GSE Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı, İç Anadolu Bölgesi'nden Sivas Cumhuriyet Üniversitesi GSE Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı, Akdeniz Bölgesi'nden Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi GSE Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı, Doğu Anadolu Bölgesi'nden Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi GSE Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ege Bölgesi'nden Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi GSE Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı ve Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nden Harran Üniversitesi GSE Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı'nın 4. sınıfında 2013-2014 öğretim yılında öğrenim gören toplam 143 öğrenci oluşturmaktadır. Dört yılın sonunda mezuniyet aşamasına gelen

müzik öğretmeni adayları olarak örneklem grubuna 4. sınıfta öğrenim gören öğrenciler dâhil edilmiştir.

Örneklem grubunu oluşturan öğrencilere ait demografik verilerin (öğrenim görmekte olduğu okul, cinsiyet, mezun olduğu okul ve bireysel çalgı değişkenlerine göre) yüzde ve frekans dağılımları tablolaştırılarak aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğrencilere ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

<i>Okul</i>	<i>F</i>	<i>%</i>
O.M.Ü	29	20,27
M.Ü.	21	14,68
C.Ü.	20	13,98
M.A.E.Ü.	16	11,18
Y.Y.Ü.	20	13,98
M.S.K.Ü.	17	11,88
H.Ü.	20	13,98
Toplam	143	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin okullarına göre frekans ve yüzde dağılımlarına bakıldığında Ondokuz Mayıs Üniversitesi öğrencilerinin grubun %20,27'sini, Marmara Üniversitesi öğrencilerinin %14,68'ini, Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerinin %13,98'ini, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi öğrencilerinin %11,18'ini, Yüzüncü Yıl Üniversitesi öğrencilerinin %13,98'ini, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi öğrencilerinin %11,88'ini ve Harran Üniversitesi öğrencilerinin %13,98'ini oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 2 . Öğrencilerin cinsiyetlerine göre yüzde ve frekans dağılımları

<i>Cinsiyet</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Kadın	81	56,6
Erkek	62	43,4
Toplam	143	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet dağılımları incelendiğinde; %56,6'sının kız, %43,4'ünün ise erkeklerden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 3. Örneklemin mezun olduğu okul değişkenlerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

<i>Okul Türü</i>	<i>F</i>	<i>%</i>
Genel lise	42	29,4
Güzel Sanatlar Lisesi	85	59,4
Öğretmen Lisesi	1	,7
Meslek Lisesi	3	2,1
Diğer	12	8,4
Toplam	143	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin okul değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları incelendiğinde; %29,4'ü Genel Lise mezunu, %59,4'ü Güzel Sanatlar Lisesi mezunu, %0,7'si Öğretmen Lisesi mezunu, %2,1'i Meslek Lisesi mezunu ve %8,4'ü ise Diğer liselerden mezun olmuşlardır.

Tablo 4. Öğrencilerin bireysel çalgılarına göre yüzde ve frekans dağılımları

<i>Çalgı</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Keman	46	32,2
Viyola	19	13,3
Flüt	25	17,5
Bağlama	13	9,1
Çello	13	9,1
Gitar	23	16,1
Klarnet	1	,7
Kontrbas	3	2,1
Toplam	143	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin bireysel çalgılarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları incelendiğinde, öğrencilerin %32,2'si Keman, %13,3'ü Viyola, %17,5'i Flüt, %9,1'i Bağlama, %9,1'i Çello, %16,1'i Gitar, %0,7'si Klarnet, %2,1'i Kontrbas eğitimi almaktadırlar.

3.3. Veri Toplamada Kullanılan Araçlar

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen “**Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Öğrencilerinin Çalıştıkları Eserleri Tanıma ve Seslendirme Düzeylerine İlişkin Görüş Anketi**” kullanılmıştır.

Anket, müzik öğretmenliği bölümü dördüncü sınıf öğrencilerinin çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerinin niteliği ve yeterliliği gereğince beşli Likert tipi derecelendirme ölçeğine göre hazırlanmıştır. Öğrencilerin çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeyleri için her seçeneği belirleyen puan aralıkları tablo 5’de gösterilmiştir.

Tablo 5. Anket sorularının dereceli puanlama anahtarı

Tanıma ve Seslendirme Düzeyleri	Derecelendirme
Hiç	1
Çok Az	2
Kısmen	3
Büyük Ölçüde	4
Tamamen	5

Dört bölümden oluşan anketin birinci bölümünde öğrencilerin seslendirdikleri eserlerin parmak numaralarına ve dinamiklerine dikkat etme ve eserleri temposuna ve stillerine uygun olarak yorumlama gibi çalma tekniklerine ilişkin maddeler bulunmaktadır.

Anketin ikinci bölümünde, seslendirdikleri eserlerdeki çarpmalar, gruppetolar, triller ve mordanlar gibi süsleme işaretlerini kullanabilme düzeylerine ilişkin maddeler yer almaktadır. Anketin üçüncü bölümünde ise seslendirdikleri eserlerin dönem özellikleri ve biçimsel yapılarına ilişkin bilgiler bulunurken dördüncü bölümünde de seslendirdikleri eserlerin armonik yapılarını ilişkin bilgi düzeylerini saptamaya yönelik maddeler bulunmaktadır.

2.3.1. Geçerlik

Eğitim çalışmalarında öğretimin etkililiğini değerlendirmek, öğrenme eksikliklerini saptamak gibi pek çok amaçlarla kullandığımız lme araçlarının llmek istenen davranışları sorgulamada yeterli olması beklenir. Bu bağlamda kapsam (içerik) geçerliliği, testi oluşturan maddelerin (soruların) llmek istenen tanımlanmış davranışlar evrenini (bütününü) lmede ne derece temsil ettiğine, rneklendiğine ilişkindir (Büyüköztürk, 2008:106).

İçerik geçerliliğini belirlemek isteyen bir araştırmacı, hazırladığı test, anket ya da benzeri ölçü aracını ve amaçlarını bir “uzman gruba” inceletmelidir. Grubun nerilerine göre yeni şekil verildikten sonra lme aracı kullanılabilir (Karasar, 2003: 152).

Anket geliştirmenin ilk aşamasında araştırmanın problemi çerçevesinde öncelikle madde havuzu oluşturulmuş ve madde havuzundan uygun soruların seçilmesiyle **Anket Taslak Formu (ATF)** hazırlanmıştır. Anketin ikinci aşamasında ise **ATF**'da yer alan maddelerin yeterlik düzeyleri, anlaşılabilirlikleri, hedefe uygunlukları hakkında uzman görüşlerine başvurulmuştur.

nc aşamada Anket Taslak Formu'nda yer alan maddelerin **kapsam geçerliliğini** almak üzere **Uzman Değerlendirme Formu (UDF)** oluşturulmuştur. Soruların geçerliliğine/uygunluğuna ilişkin uzman görüşlerini belirlemek için “uygun/uygun değilse öneriniz?” şeklinde iki seçenekli bir cevap formatı kullanılmıştır. Uzmanların %70-80 oranında uyuşma gösterdikleri maddeler, eleştirilere göre düzeltmeler yapılarak ankette tutulmuş, eleştirilen maddeler üzerinde öneriler doğrultusunda düzeltmeler yapılmıştır.

2.3.4. Güvenirlik

lme aracının örnekleme bir kez uygulanmasından elde edilen puanlar kullanılarak güvenirlik kat sayısının hesaplanmasında madde varyansına dayalı yöntemler ve eşdeğer yarılar veya testi yarılama yöntemleri olmak üzere iki gruptan söz edilebilir

(Croceker ve Algina, 1986). Bu sınıflandırmaya göre madde varyansına dayalı yöntemler, a) Kuder-Richardson 20, b) Cronbach Alpha ve c) Hoyt'un Varyans Analizi'dir (Karasar, 2003: 99).

Test puanlarının güvenilirliğinin bir alt kestiricisi olarak kullanılan α katsayısı, özellikle derecelendirme ölçeğinde elde edildiği durumlarda sıklıkla kullanılır. α katsayısının hesaplanmasında testi oluşturan maddelerin ölçmenin bütünüyle ne kadar tutarlı olduğunu gösterir (Karasar, 2003:100).

Güvenirlilik katsayısının pozitif yönde ve oldukça yüksek olması arzulanmaktadır. Ancak .90 üzeri güvenilirliği elde etmek genellikle zordur. Güvenirliğin .70-.80 olması durumu ölçme aracının araştırmada kullanılması için yeterli olarak görülmektedir (Özgüven, 1998). Oluşturulan anketin güvenilirliğini tespit etmek amacıyla Tokat Gazi Osman Paşa Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerine uygulama yapılmış ve anketin Cronbach Alfa güvenirlilik katsayısı (α) = **.948** olarak bulunmuştur. Bu değere göre Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Öğrencilerinin Çalıştıkları Eserleri Tanıma ve Seslendirme Düzeylerine İlişkin Görüş Anketi yüksek düzeyde güvenilirdir sonucuna varılmıştır.

2.4. Verilerin Çözümlemesi

Araştırma, müzik öğretmenliği bölümü dördüncü sınıf öğrencilerinin çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerini tespit etmeye ilişkin durum saptaması olup, genel tarama modeli çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Kaynak tarama yoluyla elde edilen veriler sistematik hale getirilip düzenlenmiş, anketlerden elde edilen görüşlere yönelik veriler ise istatistiksel analizler için SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 15.0 programı kullanılarak Frekans (f) ve Yüzde (%) olarak sayısal değerlere dönüştürülüp tablolaştırılmış ve açıklanarak yorumlanmıştır.

Araştırmada öğrencilerin cinsiyetleri, mezun oldukları lise türü ve bireysel çalgı değişkenlerine göre anlamlı bir fark olup olmadığına yönelik olarak analiz türünün belirlenmesinde normallik sınanması için Kolmogorov-Smirnov testi yapılmıştır. Bu

testin sonuçlarına göre lise türü ve çalgı türü değişkenlerine göre sig. değerleri ($p=0,00$) alfa değerinden ($\alpha=0,05$) küçük olduğundan non-parametrik testler kullanılmıştır. Öğrencilerin çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında mezun oldukları okul türlerine ve bireysel çalgı değişkenlerine göre anlamlı bir fark olup olmadığına yönelik olarak veriler normal dağılım göstermediğinden çözümlenmede non-parametrik testlerden Kruskal-Wallis Testi uygulanmıştır.

Ancak cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığına yönelik olarak örneklem büyüklüğü normal dağılım gösterdiği için parametrik test uygulanmış ve t-testi analizi kullanılmıştır.

IV. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Öğrencilerin Çalıştıkları Eserleri Tanıma ve Seslendirme Düzeylerine İlişkin Görüş Anketi'nden elde edilen bulguların istatistiksel analizi ve bu bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir. Bulgular, araştırmanın alt problemlerine göre sıralanarak verilerden elde edilen her bulgunun tablosu ayrı ayrı oluşturulmuş ve her tablonun altında açıklamalara ve yorumlara yer verilmiştir.

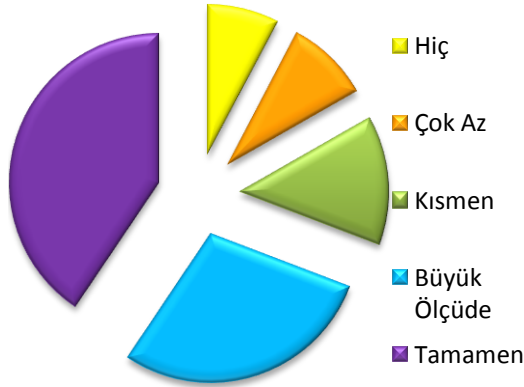
4. 1. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin bireysel çalgı derslerinde çalıştıkları eserleri çalma tekniklerine ilişkin görüşleri nelerdir?

Tablo 6. Öğrencilerin eser çalışırken parmak numaralarına dikkat etme durumlarına ilişkin bulgular

	<i>f</i>	%	%Geç.	%Yığı.
Hiç	11	7,7	7,7	7,7
Çok Az	13	9,1	9,1	16,8
Kısmen	20	14	14	30,8
Büyük Ölçüde	41	28,7	28,7	59,4
Tamamen	58	40,6	40,6	100
Toplam	143	100	100	

Tablo 6'ya göre öğrencilerin, eser çalışırken parmak numaralarına dikkat etme durumlarına %7,7'si Hiç, %9,1'i Çok Az, %14'ü Kısmen, %28,7'si Büyük Ölçüde ve %40,6'sı Tamamen seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Grafik 1. Eseri Çalışırken Parmak Numaralarına Dikkat Etme

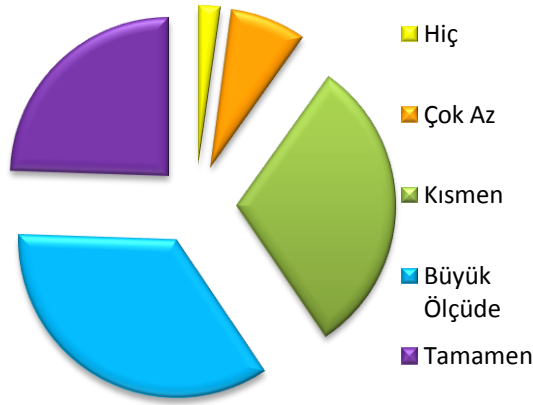
Grafik 1 incelendiğinde öğrencilerin büyük bir bölümünün eser çalışırken parmak numaralarına dikkat ettikleri görülmektedir.

Tablo 7. Öğrencilerin eseri çalışırken nüanslarına (dinamiklerine) dikkat etme durumlarına ilişkin bulgular

	<i>f</i>	%	%Geç.	%Yığ.
Hiç	3	2,1	2,1	2,1
Çok Az	11	7,7	7,7	9,8
Kısmen	44	30,8	30,8	40,6
Büyük Ölçüde	50	35	35	75,5
Tamamen	35	24,5	24,5	100
Toplam	143	100	100	

Tablo 7'ye göre öğrencilerin eser çalışırken nüanslarına (dinamiklerine) dikkat etme durumlarına %2,1'i Hiç, %7,7'si Çok az, %30,8'i Kısmen, %35'i Büyük ölçüde ve %24,5'i Tamamen seçeneğini işaretlemişlerdir.

Grafik 2. Eseri Çalışırken Dinamiklerine (Nüanslarına) Dikkat Etme

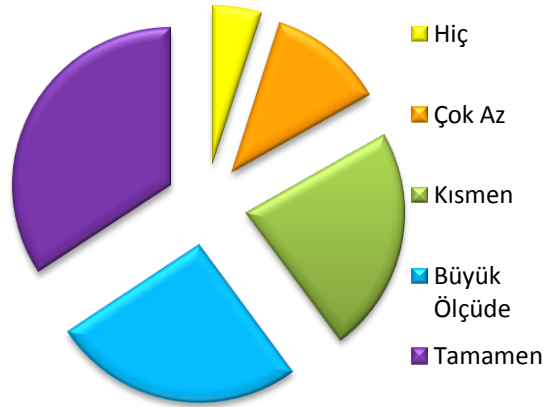
Grafik 2 incelendiğinde öğrencilerin büyük bir bölümü eser çalışırken nüanslarına (dinamiklerine) dikkat etmektedirler.

Tablo 8. Öğrencilerin eseri çalışırken kendilerini dinleme durumlarına ilişkin bulgular

	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>%Geç.</i>	<i>%Yığı.</i>
Hiç	7	4,9	4,9	4,9
Çok Az	17	11,9	11,9	16,8
Kısmen	33	23,1	23,1	39,9
Büyük Ölçüde	37	25,9	25,9	65,7
Tamamen	49	34,3	34,3	100
Toplam	143	100	100	

Tablo 4.1.3.'e göre öğrencilerin çalışırken kendilerini dinleme durumlarına ilişkin olarak %4,9'u Hiç, %11,9'u Çok az, %23,1'i Kısmen, %25,9'u Büyük ölçüde ve %34,3'ü Tamamen seçeneğini işaretlemişlerdir.

Grafik 3. Eseri Çalışırken Kendini Dinleme

Grafik.3 incelendiğinde öğrencilerin büyük bir bölümü (%60) eser çalışırken kendilerini dinlediklerini belirtmişlerdir. Ancak Hiç, Çok az ve Yetersiz seçeneğini işaretleyen (%40) öğrencilerin çalışmalarını dinleme durumlarına yeteri kadar önem gösterilmediği düşünülmektedir.

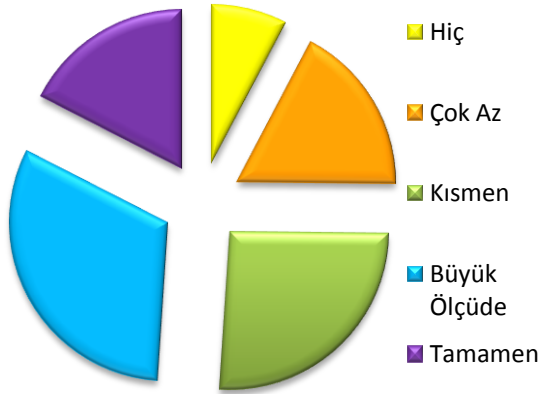
Dolayısıyla da çalışma sırasında dinleme alışkanlığını henüz kazanamamış bir öğrencinin bu durumu bireysel çalışmalarında daha fazla zaman ve emek kaybına neden olabileceği unutulmamalıdır.

Tablo 9. Öğrencilerin çalışma sonunda eseri temposunda seslendirme durumlarına ilişkin bulgular

	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>%Geç.</i>	<i>%Yığı.</i>
Hiç	11	7,7	7,7	7,7
Çok Az	25	17,5	17,5	25,2
Kısmen	37	25,9	25,9	51
Büyük Ölçüde	45	31,5	31,5	82,5
Tamamen	25	17,5	17,5	100
Toplam	143	100	100	

Tablo 9'a göre öğrenciler eser çalışmasının sonunda eseri temposunda seslendirme durumlarına ilişkin olarak %7,7'si Hiç, %17,5'i Çok az, %25,9'u Kısmen, %31,5'i Büyük ölçüde, %17,5'i Tamamen seçeneğini işaretlemişlerdir.

Grafik 4. Eser Çalışmasının Sonunda Eseri Temposunda Çalma

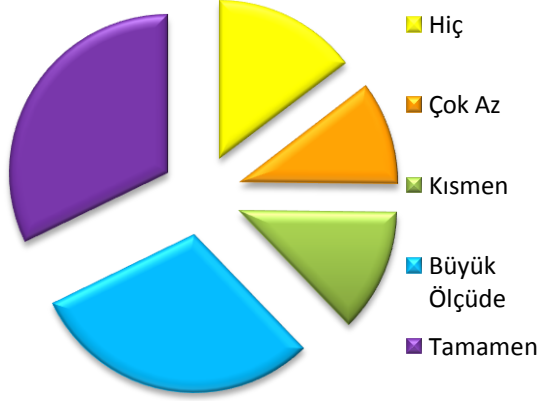
Grafik 4. incelendiğinde öğrencilerin yarısı (%51) çalışmalarının sonunda eseri temposunda seslendirdiklerini düşünürken kısmen, çok az ve hiç seçeneklerini işaretleyen öğrenciler çalıştıkları eserleri yeterli tempoda seslendirmediklerini belirtmişlerdir. Bu durumda temposunda seslendirilemeyen eserlerin kazandıracakları teknik ve müzikal davranışlar istenilen düzeye ulaşamayabilir.

Tablo 10. Öğrencilerin çalıştıkları eserlerin çalgı öğretmenleri tarafından seslendirilmesine ilişkin bulgular

	<i>f</i>	%	<i>%Geç.</i>	<i>%Yığ.</i>
Hiç	21	14,7	14,7	14,7
Çok Az	15	10,5	10,5	25,2
Kısmen	18	12,6	12,6	37,8
Büyük Ölçüde	43	30,1	30,1	67,8
Tamamen	46	32,2	32,2	100
Toplam	143	100	100	

Tablo 10'a göre öğrencilerin çalıştıkları eserlerin çalgı öğretmenleri tarafından seslendirilmesine ilişkin olarak %14,7'si Hiç, %10,5'i Çok az, %12,6'sı Kısmen, %30,1'i Büyük ölçüde ve %32,2'si Tamamen seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Grafik 5. Çalgı Öğretmeninin Eser Hakkında Genel Bir Fikir Edinilmesi Amacıyla Eseri Seslendirme Durumu

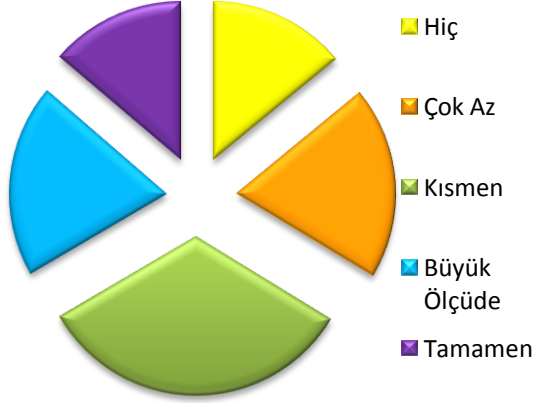
Grafik 5 incelendiğinde çalgı öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun öğrencilerinin çalıştıkları eserleri seslendirdikleri belirtilmiştir. Fakat Hiç ve Çok az seçeneklerini işaretleyen ve dilimin %25'lik bölümünü oluşturan öğrencilerin görüşlerine göre öğretim elemanlarının çalışılan eserleri yeterli derecede neden seslendirmedikleri düşündürücüdür.

Tablo 11. Öğrencilerin farklı döneme ait eserleri seslendirirken dönem özelliklerini (stillerini) yansıtmaya durumlarına ilişkin bulgular

	<i>f</i>	%	%Geç.	%Yığ.
Hiç	20	14	14	14
Çok Az	28	19,6	19,6	33,6
Kısmen	47	32,9	32,9	66,4
Büyük Ölçüde	28	19,6	19,6	86
Tamamen	20	14	14	100
Toplam	143	100	100	

Tablo 11'e göre Öğrencilerin farklı döneme ait eserleri seslendirirken dönem özelliklerini (stillerini) yansıtmaya durumlarına ilişkin olarak %14'ü Hiç, %19,6'sı Çok az, %32,9'u Kısmen, %19,6'sı Büyük ölçüde ve %14'ü Tamamen seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Grafik 6. Farklı Döneme Ait Eserleri Seslendirirken Dönem Özelliklerine (Stillerine) Uygun Şekilde Yorumlama

Grafik 6 incelendiğinde öğrencilerin yarısının farklı döneme ait eserleri seslendirme durumlarında dönem özelliklerine göre yorumlamaya çalıştıkları, diğer yarısının ise eserlerin seslendirilmesinde dönem özelliklerine yeteri kadar dikkat etmediklerini belirtmişlerdir. Bu görüşe göre her biri içerisinde farklı stiller bulundurabilen çeşitli karakteristik özelliklere sahip birbirinden farklı eserlerin nasıl yorumlandığı dikkat çekicidir.

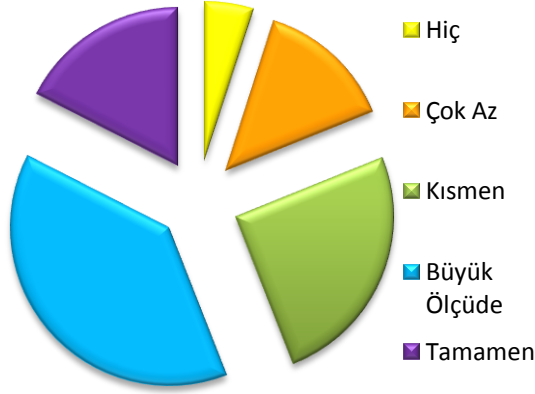
4. 2. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin bireysel çalgı derslerinde çalıştıkları eserlerin süsleme işaretlerini seslendirme düzeylerine ilişkin görüşleri nelerdir?

Tablo 12. Öğrencilerin çalıştıkları eserlerdeki çarpmaları uygun şekilde seslendirme durumlarına ilişkin bulgular

	<i>f</i>	%	%Geç.	%Yıg.
Hiç	7	4,9	4,9	4,9
Çok Az	20	14	14	18,9
Kısmen	36	25,2	25,2	44,1
Büyük Ölçüde	55	38,5	38,5	82,5
Tamamen	25	17,5	17,5	100
Toplam	143	100	100	

Tablo 12'ye göre Öğrencilerin çalıştıkları eserlerdeki çarpmaları uygun şekilde seslendirme durumlarına ilişkin olarak %4,9'u Hiç, %14'ü Çok az, %25,2'si Kısmen, %38,5'i Büyük ölçüde ve %17,5'i Tamamen seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Grafik 7. Eserlerdeki Çarpmaları Uygun Şekilde Çalma

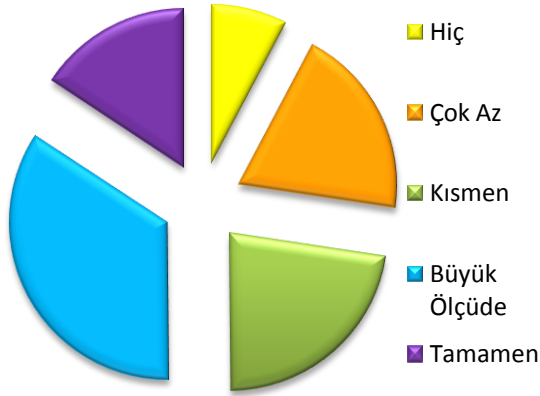
Grafik 7 incelendiğinde öğrencilerin büyük bir bölümü çalıştıkları eserlerdeki çarpmaları uygun biçimde seslendirdikleri yönünde görüş bildirmişlerdir

Tablo 13. Öğrencilerin çalıştıkları eserlerdeki mordanları uygun şekilde seslendirme durumlarına ilişkin bulgular

	<i>f</i>	%	%Geç.	%Yığ.
Hiç	11	7,7	7,7	7,7
Çok Az	28	19,6	19,6	27,3
Kısmen	32	22,4	22,4	49,7
Büyük Ölçüde	49	34,3	34,3	83,9
Tamamen	23	16,1	16,1	100
Toplam	143	100	100	

Tablo 13'e göre öğrencilerin çalıştıkları eserlerdeki mordanları uygun şekilde seslendirme durumlarına ilişkin olarak %7,7'si Hiç, %19,6'sı Çok az, %22,4'ü Kısmen, %34,3'ü Büyük ölçüde ve %16,1'i Tamamen seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Grafik 8. Eserlerdeki Mordanları Uygun Şekilde Çalma

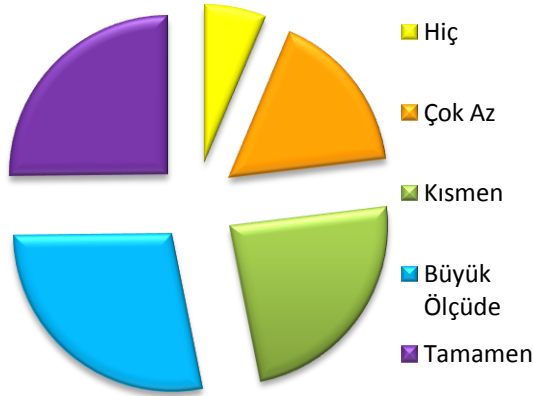
Grafik 8 incelendiğinde öğrencilerin büyük bir bölümü çalıştıkları eserlerdeki mordanları uygun biçimde seslendirdikleri yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 14. Öğrencilerin çalıştıkları eserlerdeki trilleri uygun şekilde seslendirme durumlarına ilişkin bulgular

	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>%Geç.</i>	<i>%Yığ.</i>
Hiç	9	6,3	6,3	6,3
Çok Az	24	16,8	16,8	23,1
Kısmen	34	23,8	23,8	46,9
Büyük Ölçüde	40	28	28	74,8
Tamamen	36	25,2	25,2	100
Toplam	143	100	100	

Tablo 14.'e göre öğrencilerin çalıştıkları eserlerdeki trilleri uygun şekilde seslendirme durumlarına ilişkin olarak %6,3'ü Hiç, %16,8'i Çok az, %23,8'i Kısmen, %28'i Büyük ölçüde ve %25,2'si Tamamen seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Grafik 9. Eserlerdeki Trilleri Uygun Şekilde Çalma

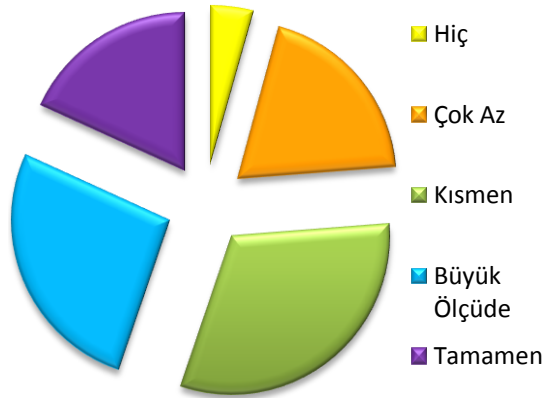
Grafik 9 incelendiğinde öğrencilerin büyük bir bölümü çalıştıkları eserlerdeki trilleri uygun biçimde seslendirdikleri yönünde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 15. Öğrencilerin çalıştıkları eserlerdeki grupettoları uygun şekilde seslendirme durumlarına ilişkin bulgular

	<i>f</i>	%	%Geç.	%Yığ.
Hiç	6	4,2	4,2	4,2
Çok Az	28	19,6	19,6	23,8
Kısmen	45	31,5	31,5	55,2
Büyük Ölçüde	38	26,6	26,6	81,8
Tamamen	26	18,2	18,2	100
Toplam	143	100	100	

Tablo 15'e göre öğrencilerin çalıştıkları eserlerdeki grupettoları uygun şekilde seslendirme durumlarına ilişkin olarak %4,2'si Hiç, %19,6'sı Çok az, %31,5'i Kısmen, %26,6'sı Büyük ölçüde ve %18,2'si Tamamen seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Grafik 10. Eserlerdeki Grupettoları Uygun Şekilde Çalma

Grafik 10 incelendiğinde öğrencilerin büyük bir bölümü çalıştıkları eserlerdeki grupettoları uygun biçimde seslendirdikleri yönünde görüş belirtmişlerdir.

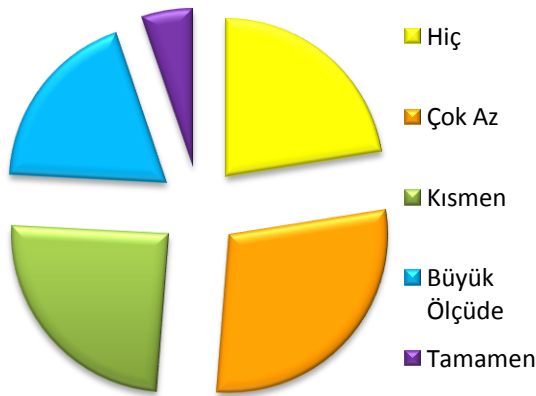
4. 3. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin bireysel çalgı derslerinde çalıştıkları eserlerin biçimsel yapılarını tanıma düzeylerine ilişkin görüşleri nelerdir?

Tablo 16. Öğrencilerin esere çalışmadan önce eserin dönem özellikleri (besteci ve bestecinin özellikleri, sosyo-kültürel yaşam vb.) hakkında araştırmalar yapma durumlarına ilişkin bulgular

	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>%Geç.</i>	<i>%Yığ.</i>
Hiç	32	22,4	22,4	22,4
Çok Az	41	28,7	28,7	51
Kısmen	35	24,5	24,5	75,5
Büyük Ölçüde	27	18,9	18,9	94,4
Tamamen	8	5,6	5,6	100
Toplam	143	100	100	

Tablo 16.'ya göre öğrencilerin esere çalışmadan önce eserin dönem özellikleri (besteci ve bestecinin özellikleri, sosyo-kültürel yaşam vb.) hakkında araştırmalar yapma durumlarına ilişkin olarak %22,4'ü Hiç, %28,7'si Çok az, %24,5'i Kısmen, %18,9'u Büyük ölçüde ve %5,6'si Tamamen seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Grafik 11. Esere Çalışmadan Önce Eserin Dönem Özellikleri (Besteci ve Bestecinin Özellikleri, Sosyo-Kültürel Yaşam vb.) Hakkında Araştırmalar Yapma

Grafik 11 incelendiğinde öğrencilerin büyük bir bölümü eserlerine çalışmadan önce eserin dönem özellikleri (besteci ve bestecinin özellikleri, sosyo-kültürel yaşam vb.) hakkında araştırma yapmadıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. Oysaki çalışılan eserin doğru kurgulanabilmesi, aktarılabilmesi ve anlatılabilmesi için;

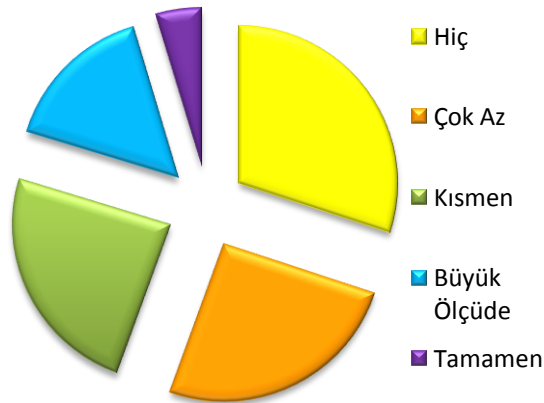
yorumlama aşamasından önce eserin kimlik yapısını çözümlenmesi ve esere estetik bir bakış açısı getirmek gerekmektedir. Müzik yazısıyla dönemsel etkileşimin arasındaki bağı kuramayan bir yorumcu estetik bir boyuta ulaşamadığı gibi, eseri anlamakta da başarılı olamaz.

Tablo 17. Öğrencilerin eserlerine çalışmadan önce çalgı öğretmenleri ile eserlerin biçimsel yapısını çözümlene durumlarına ilişkin bulgular

	<i>f</i>	%	%Geç.	%Yığı.
Hiç	46	32,2	32,2	32,2
Çok Az	34	23,8	23,8	55,9
Kısmen	33	23,1	23,1	79
Büyük Ölçüde	23	16,1	16,1	95,1
Tamamen	7	4,9	4,9	100
Toplam	143	100	100	

Tablo 18'e göre öğrencilerin eserlerine çalışmadan önce çalgı öğretmenleri ile eserlerin biçimsel yapısını belirleme durumlarına ilişkin olarak olarak %32,2'si Hiç, %23,8'i Çok az, %23,1'i Kısmen, %16,1'i Büyük ölçüde ve %4,9'u Tamamen seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Grafik 12. Öğretmenle Eseri Çalışmadan Önce Eserin Biçimsel Yapısını Çözümlene

Grafik 12 incelendiğinde öğrencilerin büyük bir çoğunluğu eserlerine çalışmadan önce çalgı öğretmenleri ile eserlerin biçimsel yapısını çözümlemediklerine ilişkin görüş bildirmişlerdir. Bu dağılımlara göre genel olarak bireysel çalgı dersini yürüten öğretim elemanlarının biçimsel çözümlenmeli bir eğitim anlayışıyla dersi işlemedikleri açıkça görülmektedir.

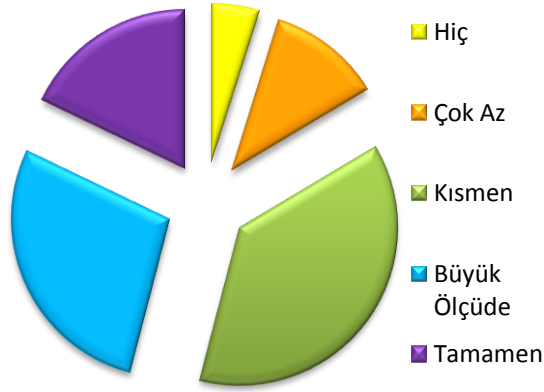
Oysa ki bir müzik eserini doğru ve etkili bir biçimde yorumlamak ancak eserin yapısını tamamını algılamakla mümkündür. Bu durumda eserin biçimini tanımayan, eserin kimliğini özümseyememiş ve müzikal bütünlüğe ulaşamamış bir öğrencinin eseri sanatsal, bilinçli ve etkili bir şekilde yorumlaması mümkün değildir.

Tablo 18. Öğrencilerin çalıştıkları eserleri cümlelerine uygun biçimde seslendirme durumlarına ilişkin bulgular

	<i>f</i>	%	%Geç.	%Yığ.
Hiç	7	4,9	4,9	4,9
Çok Az	17	11,9	11,9	16,8
Kısmen	55	38,5	38,5	55,2
Büyük Ölçüde	41	28,7	28,7	83,9
Tamamen	23	16,1	16,1	100
Toplam	143	100	100	

Tablo 19'a göre öğrencilerin çalıştıkları eserleri cümlelerine uygun biçimde seslendirme durumlarına ilişkin olarak %4,9'u Hiç, %11,9'u Çok az, %38,5'i Kısmen, %28,7'si Büyük ölçüde, %16,1'i Tamamen seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Grafik 13. Eserleri Cümlelerine Uygun Biçimde Seslendirme

Grafik 13 incelendiğinde “Tamamen” ve “Büyük Ölçüde” çalıştıkları eserleri cümlelerine uygun biçimde seslendirdiklerini belirten öğrencilerin oranının %45 olması cümleleme kavramını nasıl tanımladıkları düşündürücüdür. Bir eserin müzikal düşüncesi, müzik cümlelerinin belirtilmesiyle ifade edilir.

Müzik cümlesi ise motifin öz yapısından doğarak gelişen melodik, ritmik ve armonik bileşenlerin (öğelerin) oluşturduğu müzik eserinin düşüncesini oluşturur. Dolayısıyla da eserdeki cümlelerin uygun biçimde seslendirmesinin temelinde biçim ve armoni bilgisi yer almaktadır. Bu durumda eserlerin biçimsel ve armonik yapısına ilişkin soruların yer aldığı 12, 14 ve 15. grafikler ile eserdeki cümlelerin uygun biçimde seslendirilmesine ilişkin sorunun bulunduğu 13. grafik’ten çıkan sonuçlar birbirlerinden farklılık göstermektedir. Bu görüşlere göre eserin biçimsel ve armonik analizine dikkat etmeyen bir öğrencinin, eserin cümle yapılarına göre uygun bir biçimde seslendirdiğini düşünmesi oldukça çelişkili bir durumdur.

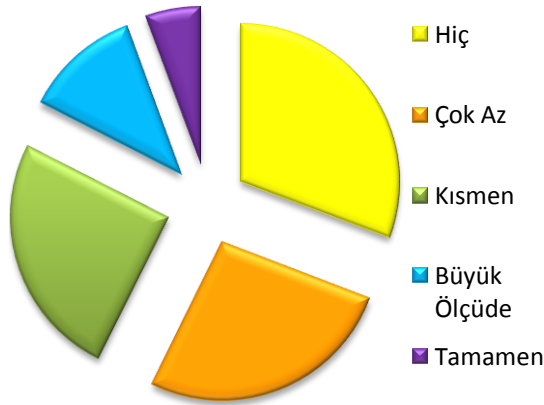
4. 4. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin bireysel çalgı derslerinde çalıştıkları eserlerin armonik yapılarını çözümlene düzeylerine ilişkin görüşleri nelerdir?

Tablo 19. Öğrencilerin çalıştıkları eserlerin armonik analizini yapmalarına ilişkin bulgular

	<i>f</i>	%	%Geç.	%Yığı.
Hiç	44	30,8	30,8	30,8
Çok Az	38	26,6	26,6	57,3
Kısmen	36	25,2	25,2	82,5
Büyük Ölçüde	17	11,9	11,9	94,4
Tamamen	8	5,6	5,6	100
Toplam	143	100	100	

Tablo 20'ye göre öğrencilerin çalıştıkları eserlerin armonik analizini yapmalarına ilişkin olarak %30,8'i Hiç, %26,6'sı Çok az, %25,2'si Kısmen, %11,9'u Büyük ölçüde ve %5,6'sı Tamamen seçeneklerini işaretlemiştir.

Grafik 14. Eserin Armonik Analizini Yaptıktan Sonra Çalışmaya Başlama

Grafik 14 incelendiğinde öğrencilerin büyük bir bölümü çalıştıkları eserlerin armonik analizini yapmadıklarını belirtmişlerdir. Oysaki eseri oluşturan armonik yapı yorumlamada vazgeçilmez bir unsurdur. Müzik eserinin ana fikrini oluşturan motif dahi armonik bütünlük içerisinde.

Çalıştığı eserin armonik yapısına dikkat ederek seslendiren bir öğrenci hem içsel duyusunu geliştirir hem de eseri ezberlemek yerine armonik yürüyüşleri hissederek, akorları düşünerek daha bilinçli bir seslendirme sunar. Eserlerin armonik analizlerinin yapılması her ne kadar öğrenciler tarafından göz ardı edilse de, iyi bir yorumcu olma

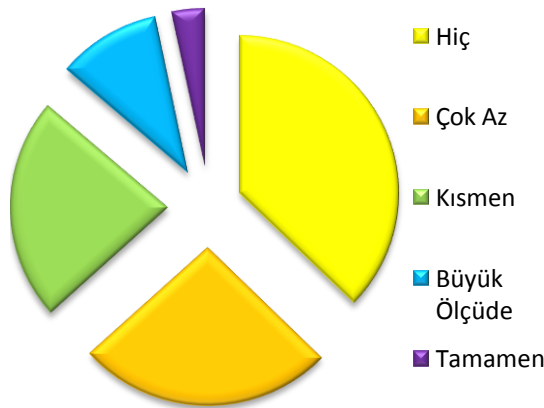
yolunda mükemmelliğe götüren en önemli yapı taşlarından birinin armonik çözümleme olduğu unutulmamalıdır.

Tablo 20. Öğrencilerin eserlerine çalışmadan önce çalgı öğretmenleri ile eserlerin armonik analizini belirleme durumlarına ilişkin bulgular

	<i>f</i>	%	%Geç.	%Yığ.
Hiç	56	39,2	39,2	39,2
Çok Az	36	25,2	25,2	64,3
Kısmen	33	23,1	23,1	87,4
Büyük Ölçüde	14	9,8	9,8	97,2
Tamamen	4	2,8	2,8	100
Toplam	143	100	100	

Tablo 21'e göre öğrencilerin eserlerine çalışmadan önce çalgı öğretmenleri ile eserlerin armonik analizini belirleme durumlarına ilişkin olarak %39,2'si Hiç, %25,2'si Çok az, %23,1'i Kısmen, %9,8'i Büyük ölçüde ve %2,8'i Tamamen seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Grafik 15. Öğretmenimle Eseri Çalışmadan Önce Eserin Armonik Analizini Belirleme

Grafik 15 incelendiğinde öğrencilerin büyük bir bölümü eserlerine çalışmadan önce çalgı öğretmenleri ile eserlerin armonik analizini yapmadıklarını belirtmişlerdir. Bir müzik yapıtının yorumlanmasında öncelikle yapılması gereken eseri oluşturan teorik yapının

armonik kurallar içerisinde incelenmesidir. Seslendirilen eserlerin armonik yapıların kurgusu cümlelemenin kaynağını oluşturur. Eserin ifadesi ancak doğru ve etkili bir cümleleme ile ortaya çıkabilir. Bireysel çalgı derslerinde de çalgı öğretmenlerinin eserin motif-cümle-dönem ilişkisi içerisinde hangi seslerin zayıf, hangi seslerin kuvvetli olduğunu, gerilim-çözülüm ilişkilerini ve melodinin anlatımını armonik kurallar çerçevesinde nasıl seslendirilmesi gerektiğini öğrenciye anlatarak eserin duygusunu yaşatmalıdır. Bu doğrultuda çalgı öğretmenlerinin öğrencilerle eserleri çalışmadan önce armonik yapısını çözümlenmeleri, öğrencilerin esere karşı yaklaşımlarını, müzikal düşünce ve ifade biçimlerini de etkileyecektir. Tablo 14'ten elde edilen sonuçlarda ise eserlerin sanatsal olarak yorumlanmasında çalgı öğretmenlerinin armonik çözümleme bilincini öğrencilerde yeterli derecede kazandıramadıkları söylenebilir. Dolayısıyla bu durumun öğrencilerin yorumlama becerilerini olumsuz etkilemesi kaçınılmazdır.

4. 5. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında mezun oldukları okul türlerine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

Tablo 21. Lise mezuniyet durumlarına göre Kruskal-Wallis testi sonuçları

Lise Mezuniyet	N	X	sd	X ²	p
Genel Lise	42	65,69	4	2,237	,692
Güzel Sanatlar Lisesi	85	73,41			
Öğretmen Lisesi	1	58,00			
Meslek Lisesi	3	87,83			
Diğer	12	81,33			

P < .05

Tablo 22 incelendiğinde katılımcıların çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerinin mezun oldukları okul türlerine ilişkin görüşleri arasında mezun olunan okul açısından 0.05 önem düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bu durum mezun olunan okul türü farklılık gösterse de lisans öğrencilerinin çalıştıkları eserleri

tanıma ve seslendirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin birbirine yakınlık gösterdiği şeklinde yorumlanabilir.

4. 6. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında bireysel çalgılarına göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

Tablo 22. Çalgı türüne göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları

Çalgı Türü	N	X	sd	X ²	p
Keman	46	68,35	7	10,458	,164
Viyola	19	65,82			
Flüt	25	90,78			
Bağlama	13	73,12			
Çello	13	55,62			
Gitar	23	68,00			
Klarnet	1	70,50			
Kontrbas	3	108,00			

P < .05

Tablo 23 incelendiğinde katılımcıların çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında bireysel çalgıları açısından 0.05 önem düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bu durum bireysel çalgı türü farklılık gösterse de lisans öğrencilerinin çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin birbirine yakınlık gösterdiği şeklinde yorumlanabilir.

4. 7. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

Tablo 23. Cinsiyete göre t-Testi sonuçları

Cinsiyet	N	X	SS	Sd	t	p
Kadın	81	47,1235	10,11976	141	-,727	,468
Erkek	62	48,3065	8,98010			

P < .05

Tablo 25 incelendiğinde, müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerine ilişkin görüşlerinde cinsiyet ortalamalarının birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre çalıştıkları eserleri tanıma düzeylerine ilişkin görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bir başka deyişle erkek öğrenciler ile kadın öğrencilerin çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerine ilişkin görüşlerinin birbirine yakın olduğu söylenebilir.

V. BÖLÜM

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlardan yola çıkılarak geliştirilen öneriler sunulmaktadır. Sonuçlar alt problemlerin sırasına göre oluşturulmuştur.

5.1. SONUÇLAR

5.1.1. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin bireysel çalgı derslerinde çalıştıkları eserleri çalma tekniklerine ilişkin sonuçlar;

- Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin büyük bir bölümünün eser çalışırken parmak numaralarına dikkat ettikleri,
- Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin büyük bir bölümünün eser çalışırken nüanslarına (dinamiklerine) dikkat ettikleri,
- Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin büyük bir bölümünün eser çalışırken kendilerini dinledikleri,
- Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin büyük bir bölümünün çalışmalarının sonunda eseri temposunda seslendirdikleri,
- Bireysel çalgı dersini yürüten öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun öğrencilerinin çalıştıkları eserleri seslendirdikleri,
- Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin yarısının farklı döneme ait eserleri seslendirme durumlarında dönem özelliklerine göre yorumlamaya çalıştıkları, diğer yarısının ise eserlerin seslendirilmesinde dönem özelliklerine yeteri kadar dikkat etmedikleri tespit edilmiştir.

5.1.2. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin bireysel çalgı derslerinde çalıştıkları eserlerin süsleme işaretlerini seslendirme düzeylerine ilişkin sonuçlar;

- Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin büyük bir bölümü çalıştıkları eserlerdeki çarpmaları uygun biçimde seslendirdikleri,
- Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin büyük bir bölümü çalıştıkları eserlerdeki mordanları uygun biçimde seslendirdikleri,
- Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin büyük bir bölümü çalıştıkları eserlerdeki trilleri uygun biçimde seslendirdikleri,
- Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin büyük bir bölümü çalıştıkları eserlerdeki grupettoları uygun biçimde seslendirdikleri tespit edilmiştir.

5.1.3. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin bireysel çalgı derslerinde çalıştıkları eserlerin biçimsel yapılarını tanıma düzeylerine ilişkin sonuçlar;

- Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin büyük bir bölümünün eserlerine çalışmadan önce eserin dönem özellikleri (besteci ve bestecinin özellikleri, sosyo-kültürel yaşam vb.) hakkında araştırma yapmadıkları,
- Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin büyük bir çoğunluğunun eserlerine çalışmadan önce çalgı öğretmenleri ile eserlerin biçimsel yapısını çözümlemedikleri,
- Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin %65'inin çalıştıkları eserlerin armonik analizini ve %56'sının eserlerin biçimsel çözümlemesini yapmamalarına rağmen %45'inin (büyük bir bölümü) çalıştıkları eserlerin cümlelerine uygun biçimde seslendirdikleri tespit edilmiştir.

5.1.4. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin bireysel çalgı derslerinde çalıştıkları eserlerin armonik yapılarını çözümlene düzeylerine ilişkin sonuçlar;

- Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin büyük bir bölümü çalıştıkları eserlerin armonik analizini yapmadıkları,
- Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin büyük bir bölümü eserlerine çalışmadan önce çalgı öğretmenleri ile eserlerin armonik analizini yapmadıkları tespit edilmiştir.

5.1.5. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında mezun olunan okul açısından 0.05 önem düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

5.1.6. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında bireysel çalgıları açısından 0.05 önem düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

5.1.7. Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin cinsiyetlerine göre çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

5.2. ÖNERİLER

- Öğrencilerin bireysel çalgı çalışmaları sırasında gerek zaman gerekse emek kayıpları yaşamamaları için çalgı dersini yürüten öğretim elemanları öğrencilerin kendi hatalarını fark edebilmeleri açısından ders içinde gerekli uyarı ve dönütlerde bulunmalıdırlar.
- Çalışılan eserlerde istendik teknik ve müzikal davranışların kazandırılması için kendi tempolarında seslendirilmeleri gerekmektedir. Eserleri belirtilen hızlarda seslendiremeyen öğrencilerin var olduğu düşünüldüğünde bu eksikliğe neden

olan sebeplerin çalgı dersini yürüten öğretim elemanları tarafından araştırılmalı ve çalgı tekniğine ilişkin beceriler ve/veya eser seçimi gözden geçirilmelidir.

- Ders yürütülmesinde eğitimde yaparak ve yaşayarak ilkesi benimsenmeli, öğretim elemanları öğrencilerin çalıştıkları eserleri ders saatleri içerisinde seslendirmeleri, yorumlamalıdır. Dolayısıyla çalgı öğretimi sırasında seslendirilen eserler öğrencilerde bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sezışsel becerilerin gelişimine doğrudan katkıda bulunacak, çalgı eğitiminin hızını ve niteliğini etkileyecektir.
- Eseri yorumlamadan önce bestecisi, yaşanan dönemin sosyolojik boyutu, bestecinin esere kazandırdığı stil özellikleri gibi faktörlerin araştırılmasının müzikalitesi yoğun ve sanatsal bir yorum için gerekli olduğu bilinci öğrencilere kazandırılmalıdır. Öğrencilere çalıştıkları eserler üzerinde araştırma yapmanın incelikleri aktarılmalı, bu konuda öğrenciler ödevlendirilmeli ve bu durumun alışkanlık haline getirilmesi sağlanmalıdır. Ancak böyle bir çalışma ilkesiyle öğrencilerin müzikalite ve estetik kimlikleri kalıcı ve başarılı hale getirilebilir.
- Bireysel çalgı derslerinde eserlerin tüm boyutlarıyla anlaşılabilmesi için biçim bilgisinin önemi vurgulanmalı, çalışılan eserlerde motif-cümle- dönemlerin arasındaki ilişkinin yanı sıra bestecilerin kompozisyonları, stil ve dönem özellikleri hakkında etraflıca bilgi verilmelidir. Doğru ve etkili bir müzikal yoruma çalışılan eserlerin kimlik ve stil analizleri ile ulaşılabileceği unutulmamalıdır.
- Bir yapıtın müzikal bütünlüğe ulaşabilmesi için öncelikle özünün keşfedilmesi, rengini ve desenini oluşturan çizgilerin belirlenmesi gerekir. Bu sebepten eserin karakterini oluşturan müzik cümlelerinin armoni biliminin gerektirdiği biçimde birbirlerinden ayrılarak, eserin müzikal düşüncesi yaşanmalı ve paylaşılmalıdır.

- Eserlerin yapısal ve duygusal bağları arasında köprü kuran armonik yapı seslendirme ve yorumlama süreçlerinde oldukça gerekli ve önemli bir yere sahiptir. Eserdeki motif ve cümlelerin tespit edilmesinde (tam kararlı-yarım kararlı), eserin ifadesinin algılanmasında, gerilim-çözülüm ilişkisinin hissettirilmesinde, müzikal ayrıntıların fark edilmesinde eserlerin biçimsel yapılarının çözümlenmesinin özünde şüphesiz armoni bilgisi gereklidir. Dolayısıyla, daha bilinçli ve özgün bir seslendirme için sürekli armoni bilgisine başvurulmalı, öğretim elemanlarının öncülüğünde çalışılan eserlerin armonik yapıları üzerinde tartışılmalı, seslendirilerek çözümlenmeli ve bu konuda öğrenciler teşvik edilmelidir.
- Müzikal yorumlamada öğrencilerde gerekli bilgi, beceri ve donanımlara sahip sağlam bir alt yapının oluşturulması için Bireysel çalgı dersi ile ilişkili olan Müziksel İşitme Okuma Yazma, Müzik Tarihi, Armoni-Kontrpuan-Eşlikleme ve Müzik Biçimleri dersleri birbirleri ile eşgüdümlü olarak yürütülmelidir.
- Bireysel çalgı dersini yürüten öğretim elemanları kendi müzikal bilgi ve becerilerini öğrencilerine aktarırken dersi işleyiş biçimleri yol gösterici nitelikte ve tutarlı bir yaklaşım içerisinde olmalıdır. Bununla birlikte öğretim elemanlarının gerek kuramsal bilgilerindeki (armoni, müzik tarihi, biçim bilgisi) yeterliliklerini gerekse çalgılarına hakim olma becerilerini geliştirici çalışmalara önem vermeleri, ülkemizin ulusal müzik öğretmeni yetiştirme programı çerçevesinde daha çağdaş bir müzik eğitiminin gereklerine cevap verebilmesi açısından son derece yararlı olacaktır.
- Mevcut araştırma konusu, öğretim elemanlarının görüşlerine de yer verilen araştırmalarla desteklenmelidir.

KAYNAKLAR

- ALPAGUT, Uğur (1989). “Keman Eserlerinde Metrik, Ritmik, Armonik ve Dinamik Yapılanmalar ile Bu yapılanmaların Yayın Kullanımına Yansımalarının Keman Eğitimi Açısından İncelenmesi”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- AKINCI, Mehmet Şahin (2011). “Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı 3.Sınıf Öğrencilerinin Ses müziği Yapıtlarını Yorumlamada Müzik Biçimleri Dersine Ait Kazanımlarını Kullanabilme Durumları” **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.
- BAĞÇECİ, S. Ercan (2001). “Piyano Eğitiminde Performans, Müzikal Analiz Etkileşimi”. **Yayınlanmamış Doktora Tezi**. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- BULUT, Damla (2006). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Piyano Dersi Öğretim Programında Yer Alan Hedef Davranışların Kazanılma Durumları **Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu**, 26-28 Nisan, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Şener & ÇAKMAK, E. Kılıç & AKGÜN, Ö. Erkan; KARADENİZ Şirin & DEMİREL, Funda (2008). **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**, Ankara: Pegem Akademi.
- CANGAL, Nurhan (2004). **Müzik Formları**. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- COETZEE, Chris (2008). **Yeni Başlayanlar İçin Piyano**. İstanbul: Alfa Yayınları.
- ÇEVİK, Deniz, B. (2007). “Armoni Eğitimi İle Piyano Çalma Becerileri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi” **Yayınlanmamış Doktora Tezi**. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- ÇİLDEN, Şeyda (2006). “Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sürecinde Çalgı Eğitiminin Nitelik Sorunlarının İrdelenmesi”. **Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu**, Pamukkale Üniversitesi, 26-28 Nisan, Denizli.
- ÇİLDEN, Şeyda (2003). “Çalgı eğitiminde Nitelik Sorunları”. **Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu**, İnönü Üniversitesi, 30-31 Ekim, Malatya
- ÇİLDEN, Şinasi & ERCAN, Nevhiz (2004). “Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında Ve Ağı Liseleri Müzik Bölümlerinde Yapılmakta Olan Çalgı Eğitiminde Nitelik Sorunları” **1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu**, Süleyman Demirel Üniversitesi, 7-10 Nisan, Isparta.
- ÇOBAN, Sibel (2011). Müzik Öğretmenliği Adaylarının Bireysel Çalgı Eğitimi Dersi Dönem Sonu Sınavları ile İlgili Düşünceleri (Marmara Üniversitesi Örneği). **Buca Eğitim Fakültesi Dergisi**, 31.
- ÇÖL, H. Tevhide (2012). “Biçimsel Çözümlemeli Çalgı Eğitimine İlişkin Öğrenci Algıları”. **3. Uluslararası Hisarlı Ahmet Sempozyumu**, 24-26 Mayıs, Kütahya.
- DÖĞER, Didem (2012). “Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Keman Ders Kitaplarında Yer Alan Süslemelerle İlgili Öğrencilerin Bilgi Ve Beceri Düzeylerinin İncelenmesi”. **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- EKİNCİ, Hatice & GÜN, Elmas (2013). **Piyano Öğretiminde Pedagojik Yaklaşımlar**, Ankara: Pegem Yayıncılık
- ERCAN, Nevhiz & EKİNCİ, Hatice (2000). “Piyano Eğitimine Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerinde Başlayan Öğrencilerin I. Yıl Piyano Öğretim Etkinliklerinin Değerlendirilmesi” **GÜGEF Dergisi**, Cilt 20, Sayı 1, Ankara.

- EREN, Oytun (2007). “Müzik Sanatında Biçim ve Yorumlama”. **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- FAYEZ, Semra (2001). **Kuramdan Uygulamaya Başlangıç Keman Eğitimi**. Ankara: Yurtrenkleri Yayınevi.
- FENMEN, Mithat (1991). **Müzikçinin El Kitabı**. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- FERİDUNOĞLU, Lâle (2004). **Müziğe Giden Yol**, Genç Müzisyenin El Kitabı. 3. Baskı. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- FEINBERG, Samuil (1969). **Pianizm Kak İskusstvo** (Bir Sanat Olarak Piyano Çalma). Moskva: İzdatelstvo Muzıka.
- FINKELSTEIN, Sidney. (1986). **Müzik Neyi Anlatır**. (Çev.), M. Halim Spatar İstanbul: Kaynak Yayınları.
- GÜNAY, Edip (1973). "Yaylı Çalgı Öğretmede Bir Grup Özel Hedefler, İki Örnek Hedefin Davranışlara Çevrilmeleri ve Bu Davranışları Ölçebilecek Ölçü Araçları", **Filarmoni Müzik ve Fikir Dergisi**, Mayıs, Sayı: 82, ss.20-23
- KARABULUT, Gülbahar (2009). “Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 1. ve 3. Sınıf Öğrencilerinin Piyano Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi”. **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- KARASAR, Niyazi (2003). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- KIVRAK, N. İpek (2003). “Müzik Öğretmeni Yetiştirmede Piyano Eğitimi”. **Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu**, İnönü Üniversitesi, 30-31 Ekim, Malatya.
- KOCA, Şehriban (2013). **Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Çalgı Öğretimi Yeterlik Düzeyleri İle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi**, International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/8 Summer, p. 835-845, Ankara-Turkey
- KONAKCI, Nihan (2010). “Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi” **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- OTACIOĞLU, S. Gülşen (2006). “Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Müzik Eğitimi Alan Öğretmen Adaylarının, Müzikal Algı Ve Özgüvenleri İle Okul Ve Çalgı Başarı Düzeyleri Arasındaki İlişki”. **Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu**, 26-28 Nisan, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- MAZEL, Lev (1979). **Stroyeniye Muziklanih Proizvedeniy** (Müzik Eserlerinin Kuruluşu). Moskva: İzdatelstvo Muzika. Çev.
- ÖZDEMİR, Gökhan. (2007). “Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde Uygulanan Viyola Öğretim Programına Dayalı Üçüncü Sınıf Düzeyinde Devinişsel Hedeflere Ulaşma Durumları”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özgüven, İbrahim Ethem (1998). **Psikolojik Testler**. (2. Baskı). Ankara: PDREM Yayınları.

- ÖZMENTEŞ, Sabahat & ÖZMENTEŞ, Gökmen (2009). Çalgı Çalışmaya İlişkin Tutum, Bireysel Özellikler Ve Performans Düzeyi İlişkileri. **Kastamonu Eğitim Dergisi**, Ocak, 17/1, ss., 353-360.
- ÖZMENTEŞ, Sabahat (2005). Müzik Eğitiminin Boyutları ve Çalgı Eğitimi. **İnönü Üniversitesi Eğitimi Fakültesi Dergisi**, Cilt: 6, Sayı: 9, Bahar, s. 89-98.
- PAMİR, Leyla (1984). **Çağdaş Piyano Eğitimi**. İstanbul: Beyaz Köşk Yayınları.
- ŞAHİN, Elif (2006). “Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Solo Konserlere Katılan Şan Öğrencilerinin Seslendirme Kaygılarının Değerlendirilmesi” **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- SAY, Ahmet (2002). **Müzik Sözlüğü**. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- SAYGUN, Ahmet Adnan (1966). **Musiki Temel Bilgisi -IV** (Musiki Nazariyatı) 2. Baskı, Ankara: Devlet Konservatuvarı Yayınları.
- ŞEN, S. Baştuğ (1999). **Piyano Tekniğinin Biyomekanik Temeli**. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- TURHAN, Zerrin (2010). “Bireysel Çalgı Derslerinde Öğretmen-Öğrenci İletişiminin İncelenmesi (Gazi Eğitim Fakültesi Örneği)”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- UÇAN, Ali (1994). **İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi**, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- UÇAN, Ali (2005). **Müzik Eğitimi** “Temel Kavramlar- İlkeler- Yaklaşımlar” Ankara: Evrensel Müzikevi.

- VARIŞ, Yakup Alper (2012). Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde Toplu algı Eğitiminde Yaşanan Sorunlara Yönelik ğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi. **10. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu**, Niğe Üniversitesi, 25-27 Nisan, Niğe.

EK

Sevgili öğrenciler;

Bu anket, “Müzik Eğitimi Anabilim Dalı dördüncü sınıf öğrencilerinin çalıştıkları eserleri tanıma ve seslendirme düzeylerini tespit etmek amacıyla hazırlanmıştır.

Anket, dört ayrı başlıktan oluşmaktadır. Birinci başlıkta bireysel çalgı tekniğine ilişkin bilgiler, ikinci başlıkta eserdeki süsleme işaretlerini tanıma ve seslendirme düzeylerine ilişkin bilgiler, üçüncü başlıkta eserin biçim yapısının tanınmasına ilişkin bilgiler ve dördüncü başlıkta ise eserin armonik yapısının analiz edilmesine ilişkin bilgiler bulunmaktadır.

Aşağıdaki maddelerde bireysel çalgı eğitimi doğrultusunda eserleri tanıma ve seslendirme düzeyleri 17 maddede sıralanmıştır. Becerinin niteliği ve yeterliliğine göre puanlama yapılacaktır. Elde edilen beceri tamamen kazanılmışsa 5, büyük ölçüde ise 4, kısmen ise 3, Çok az ise 2, Hiç ise 1 puanı verilecektir. Sorular okunduktan sonra en uygun gelecek seçeneğin altındaki kutucuğun içine (X) işareti konulacaktır.

Anketle toplanan bilgiler sadece bu araştırma için kullanılacaktır. Ankette kesinlikle isimleriniz yer almayacaktır. O yüzden anket formunu dikkatlice inceleyip, görüşlerinizi içtenlikle belirtmeniz, araştırmanın sağlıklı olması açısından büyük bir önem taşımaktadır. İsimleriniz hiçbir şekilde belirtilmeyeceğinden vereceğiniz yanıtların samimiyeti ve içtenliği araştırmanın sonucunu etkileyeceğinden dolayı her maddeyi işaretlerken dikkat etmenizi rica ediyorum.

Değerli katkılarınız için çok teşekkür ederim.

Müzik Öğretmeni
Derya Neslihan ÖZKELEŞ

Kişisel Bilgiler

Cinsiyet: Bay () Bayan ()

Mezun Olduğunuz Lise Türü

Genel Lise ()

Öğretmen Lisesi ()

Diğer ()

Güzel Sanatlar Lisesi ()

Meslek Lisesi ()

Bireysel Çalgınız:

**Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Öğrencilerinin Çalıştıkları Eserleri Tanıma
ve Seslendirme Düzeylerine İlişkin Görüş Anketi**

ÇALGI TEKNİĞİ		Puanlar				
		1	2	3	4	5
1.	Eseri çalışırken parmak numaralarına dikkat ederim					
2.	Eseri çalışırken dinamiklerine (nüanslarına) dikkat ederim.					
3.	Eseri çalarken kendimi dinlerim.					
4.	Eser çalışmasının sonunda, eseri temposunda çalarım.					
5.	Çalgı öğretmenim eser hakkında genel bir fikir edinmem amacıyla eseri seslendirir.					
6.	Farklı döneme ait eserleri seslendirirken dönem özelliklerine (stillere) uygun şekilde yorumlarım.					
SÜSLEME İŞRETLERİNİ OKUMA VE ÇALMA						
7.	Eserlerdeki çarpmaları uygun şekilde çalarım.					
8.	Eserlerdeki mordanları uygun şekilde çalarım.					
9.	Eserlerdeki trilleri uygun şekilde çalarım.					
10.	Eserlerdeki grupettoları uygun şekilde çalarım.					
ESERİN BİÇİMSEL YAPISI						
11.	Esere çalışmadan önce eserin dönem özellikleri (besteci ve bestecinin özellikleri, sosyo-kültürel yaşam vb.) hakkında araştırmalar yaparım.					
12.	Öğretmenimle eseri çalışmadan önce eserin biçimsel yapısını çözümleriz.					
13.	Eserleri cümlelerine uygun biçimde seslendiririm.					
ESERİN ARMONİK YAPISI						
14.	Eserin armonik analizini yaptıktan sonra çalışmaya başlarım.					
15.	Öğretmenimle eseri çalışmadan önce eserin armonik analizini belirleriz.					